

**ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ДАЛАНЖАРГАЛАН СУМ
“ФРИЕНДШИП РЕСУРСИС” ХХК-ИЙН ХЭРЭГЖҮҮЛЖ БУЙ
“ДАЛАНГИЙН НҮҮРСНИЙ ОРДЫГ ИЛ АРГААР ОЛБОРЛДОХ”
ТӨСЛИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙН ТАЙЛАН**

*/Тусгай зөвшөөрөл: MV-014492/
/ААН-н регистрийн дугаар: 5877288/*

**ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ: “ФРИЕНДШИП РЕСУРСИС” ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ**

Б.МӨНХТУЯА

ЕРӨНХИЙ ИНЖЕНЕР

Н.ЭРДЭНЭБАЯР

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЭНЭЖИГЧ

Б.МӨНХ-ЭРДЭНЭ

Гарчиг

Зургийн жагсаалт.....	2
Хүснэгтийн жагсаалт	3
1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	5
1.1. ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ.....	5
1.1.1. Төслийн нэр	5
1.1.2. Төслийн зорилго	5
1.1.3. Гүйцэтгэгч	5
1.1.4. Гүйцэтгэгчийн хаяг, утас.....	5
1.1.5. Төслийн талбайн байршил.....	5
1.1.6. Төслийн товч танилцуулга	6
1.1.7. Уурхайн хүчин чадал	6
1.1.8. Уурхайн ажиллах горим.....	7
1.1.9. Уурхайн ажиллах хүчин	7
1.1.10. Уулын ажлын төлөвлөгөө	7
1.1.11. Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөө	8
1.1.12. Уурхайн тээвэр.....	10
2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	11
2.1 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ.....	11
2.3 2023 оны дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний биелэлт	26
2.3.1 Нөхөн сэргээсэн талбайн тухай	26
2.3.2 Нөхөн сэргээх арга хэмжээ	28
2.3.3 Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын төлөвлөгөөний биелэлийн зардал.....	31
2.4 Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлт.....	32
2.5 Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	34
2.6 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	37
2.7 Удирлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	40
3 2023 ОНЫ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ТАЙЛАН.....	42
3.1.1 Агаарын бохирдол.....	42
3.1.2 Хөрсний хими, физик шинж чанар, хүнд металлын шинжилгээ	45
3.1.3 Усны шинжилгээ	48
4. 2023 ОНЫ БОМТ-НИЙ ДАГУУ ХИЙГДСЭН АЖЛЫН НИЙТ ЗАРДЛЫН НЭГТГЭЛ ..	49

Зургийн жагсаалт

Зураг 1. Төсөл хэрэгжиж буй талбай	5
Зураг 2. Төслийн талбайн байршил	6
Зураг 3. Уулын ажил улирлаар	10
Зураг 4. Түрээслэгч байгууллагын техникүүдийн агаарын бохирдолын төлбөр төлсөн хуулга	12
Зураг 5. Тоосжилт бууруулах зам талбайн усалгааны ажил	12
Зураг 6. Тэмдэг тэмдэглэгээг засаж, сайжруулж байгаа байдал	13
Зураг 7. Тэмдэг тэмдэглэгээг засаж, сайжруулж байгаа байдал	13
Зураг 8. Гадна тээврийн зам засах ажилд автосамосвал гаргаж ажил гүйцэтгэсэн байдал /2023.09.15 /	14
Зураг 9. Гадна тээврийн зам зассан байдал /2023.09.15/	14
Зураг 10. Гадна тээврийн байнгын замын цэвэрлэгээ, арчилгаа №1	14
Зураг 11. Гадна тээврийн байнгын замын цэвэрлэгээ, арчилгаа №2	15
Зураг 12. ШТС түгээгүүр	16
Зураг 13. ШТС-ын талбайг цементэн хучилттай болгосон байдал	16
Зураг 14. Усны насосны битүүмжлэлтэй хашлага бүхий суурь	17
Зураг 15. Хаягдал тос хадгалах №2 цэгийг дээвэрлэв	17
Зураг 16. Усны хэрэглээний бүртгэлийн дэвтэр	17
Зураг 17. Грашийн шалыг цементжүүлсэн байдал /2021 онд /	18
Зураг 18. Грашийн гадна талбайг цэментжүүлсэн байдал /2023 онд /	19
Зураг 19. 2023 онд тос маслын хаягдлын цэгийн хашлагыг засажт сайжруулсан.	19
Зураг 20. Хатуу хог хаягдлыг багийн нэгдсэн хогийн цэгт төвлөрүүлдэг /2023 онд 2 удаа зөөвөрлөв/	19
Зураг 21. Уурхайд 2020 онд хийгдсэн бохирын цооног, хэвийн ашиглагдаж байна.	20
Зураг 22. Шингэн хаягдлыг бохирын машинаар соруулан зайлуулав. /2023 онд 2 удаа зөөвөрлөв/	20
Зураг 23. Боловсон 00 + халуун усны байр №1	20
Зураг 24. Боловсон 00 + халуун усны байр №1	21
Зураг 25. Соруулдаг гадаа 00	21
Зураг 26. Мод суулгасан ажлын план зураг	23
Зураг 27. Уурхайн талбайд тарьсан говийн хайлаасны ургалтын байдал	23
Зураг 28. 2023 оны мод тарилтын зураг /2023.10.14-нд/	23
Зураг 29. Суманд хүлээлгэн өгсөн 200 ш улиас /2023 оны 5-р сар /	24
Зураг 30. Мод усалгааны ажил	24
Зураг 31. Шимт хөрсний усалгаа	25
Зураг 32. Уурхайн дотоод овоолгын ажил	26
Зураг 33. Нөхөн сэргээлтийн талбай	27
Зураг 34. Нөхөн сэргээлт хийсэн цэгүүдийн байршил	27
Зураг 35. Томоохон ухашыг нөхөн дүүргэлт хийж тэгшилж байгаа болон нөхөн сэргээлтийн ажлын дараа	28
Зураг 36. Нөхөн сэргээлтийн ажлын дараа / намар нь /	29
Зураг 37. Томоохон овоолгыг налууулж хэлбэршүүлж байгаа болон нөхөн сэргээлтийн ажлын дараа	29
Зураг 38. Томоохон овоолгыг налууулж хэлбэршүүлсний дараа /намар нь/	29
Зураг 39. Жижиг ухашыг нөхөн дүүргэлт хийх, жижиг асгаас хөрсийг зөөж тээвэрлэн тэгшилж байгаа болон нөхөн сэргээлтийн ажлын дараа	30
Зураг 40. Соёлын биет өвийг судлах хамгаалах ажил /Их хонгорын уулны 7-н ноёны булш /	32
Зураг 41. Түүх соёлын биет өвийг судлах хамгаалах ажил /Их нартын тахилын байгууламж /	33
Зураг 42. Сумын нэрэмжит шагайн харвааны тэмцээн / 2023 оны 2-р сар /	33
Зураг 43. Галын аюулыг мэдээлэх утаа мэдрэгч 10 төхөөрөмжүүдийг нэмж суурьлуулсан	35
Зураг 44. Ажилчдыг иж бүрэн нормын хувцасаар хангасан	35
Зураг 45. Нийт ажилчдын сургалт /Арш хур 2023.01.17-нд/	36

Зураг 46. Орчны шинжилгээг 2023 оны 5-р сард 2 удаа, 9-р сард 1 удаа. /өмнөх жилийн зураг ашиглав/.....	36
Зураг 47. Ахуйн хог хаягдлын цэг /2020 онд тохижуулсан бөгөөд үргэлжүүлэн ашиглаж байна./	38
Зураг 48. Дахивар хаягдлыг төвлөрүүлэх цэг / Туслан гүйцэтгэгчийн кемп/	38
Зураг 49. Бүх нийтийн цэвэрлэгээ	38
Зураг 50. Ажилчдын байр өмнө нь	39
Зураг 51. Ажилчдын байр одоо.....	39
Зураг 52. Хаягдал тос, дугуйг хүлээлгэн өгч байгаа нь /хуучин зураг ашиглав/	39
Зураг 53. Байгуулсан гэрээ, тушаасан баримт	39
Зураг 54. Сумын өвсний фондод 400 боодол өвс хураасан бөгөөд багийн хуваарилагдсан иргэдэд 800 боодол өвс тараана.	40
Зураг 55. Мал угаах ванныг ажлын хэсэг хүлээн авч сумын өмчлөлд бүртгэв.....	41
Зураг 56. Багийн иргэдийн оюутан залуучуудыг дэмжих ажлын хүрээнд 2-н хүүхдийн сургалтын төлбөр	41
Зураг 57. Агаарын чанарын дээжлэлт хийж буй байдал	44
Зураг 58. Хөрсний дээжлэлт хийж буй байдал	47

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Төслийн ажиллах хоног	7
Хүснэгт 2. Уулын ажлын төлөвлөгөө.....	8
Хүснэгт 3. Үйлдвэрлэлийн нөөц.....	8
Хүснэгт 4. Уулын ажлын календарь төлөвлөгөө	9
Хүснэгт 5. Агаар мандалд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	11
Хүснэгт 6. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт.....	15
Хүснэгт 7. Хөрсөн бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	18
Хүснэгт 8. Нөхөн сэргээлтийн ажлын хүрээнд хийж гүйцэтгэсэн ажлууд	21
Хүснэгт 9. Талбайн солбицол, байрлал:	26
Хүснэгт 10. Ажилласан цагийн мэдээлэл	31
Хүснэгт 11. Техник тоног төхөөрөмжийн түрээсийн зардал.....	31
Хүснэгт 12. Техник тоног төхөөрөмжийн түлш, шатахууны зардал	31
Хүснэгт 13. Зардлын нэгтгэл.....	31
Хүснэгт 14. Түүх соёлийн өвийг хамгаалах төлөвлөгөө	32
Хүснэгт 15. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	34
Хүснэгт 16. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	37
Хүснэгт 17. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	40
Хүснэгт 18. Агаарын чанарын хэмжилтийн дүн (2021 он 7 болон 9-р сар)	42
Хүснэгт 19. Агаарын чанарын хэмжилтийн дүн (2022 он 9-р сар)	42
Хүснэгт 20. Агаарын чанарын хэмжилтийн дүн (2025 он 5-р сар)	43
Хүснэгт 21. Хөрсний химийн үндсэн шинж /2020 оны шинжилгээ/	45
Хүснэгт 22. Хөрсний химийн үндсэн шинж /2022 оны 09-р сар /.....	45
Хүснэгт 23. Хөрсний хүнд металлын сорьц (2021 он 7 болон 9-р сар).....	46
Хүснэгт 24. Хөрсний хүнд металлын сорьц (2021 он 7 болон 9-р сар).....	46
Хүснэгт 25. Ундны усны шинжилгээний үр дүн	48
Хүснэгт 26. Ундны усны шинжилгээний үр дүн	48

Хавсралт материалын жагсаалт

1. Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ ..... 1 хуудас
2. Аюултай хог хаягдал тушаах гэрээ, тушаасан баримт..... 4 хуудас
3. Ус ашиглах дүгнэлт, төлбөр төлсөн баримт ..... 5 хуудас
4. Ус ашиглах гэрээ ..... 3 хуудас
5. Ус ашиглах зөвшөөрөл ..... 2 хуудас
6. Хог хаягдалын гэрээ ..... 2 хуудас
7. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хэмжээнд авсан дээжнүүдийн лабораторын шинжилгээний үр дүн ..... 5 хуудас
8. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын акт. .... 8 хуудас
9. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын тайлан ..... 17 хуудас

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

1.1. ЕРӨНХИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

1.1.1. Төслийн нэр

"Фриендшип ресурсис" ХХК-ийн “Далангийн нүүрсний ордыг ил аргаар олборлох”

төсөл

1.1.2. Төслийн зорилго

Уул уурхайн үйлдвэрлэл хөгжүүлж нүүрс олборлох

1.1.3. Гүйцэтгэгч

Нэр: “Фриендшип ресурсис” ХХК

Улсын бүртгэлийн дугаар: 9011496062

Регистрийн дугаар: 5877288

1.1.4. Гүйцэтгэгчийн хаяг, утас

Хаяг: Дорноговь аймгийн Сайншанд хот, 2-р баг, Алтанговь, 14, 51

Утас: 80085598

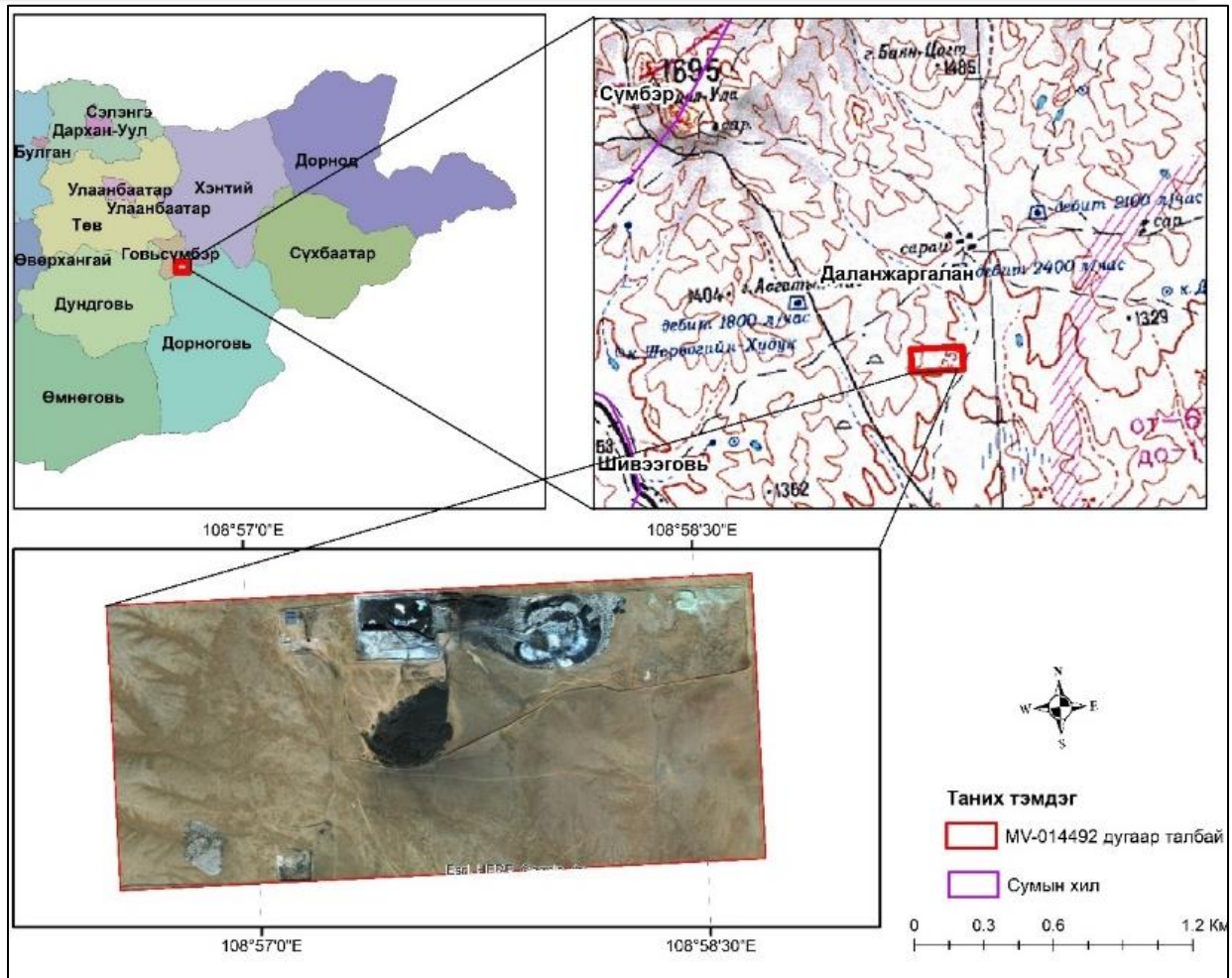
1.1.5. Төслийн талбайн байршил

Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутаг Далан хэмээх газар.

[Улаанбаатар](#) УБ хотоос зүүн урагш 270 км-т, Даланжаргалан сумаас хойд зүг 28 км-т тус тус байрлана.

Зураг 1. Төсөл хэрэгжиж буй талбай

Зураг 2. Төслийн талбайн байршил

1.1.6. Төслийн товч танилцуулга

Тусгай зөвшөөрлийн талбай нь засаг захиргааны нэгжийн хуваариар Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутаг бөгөөд Улаанбаатар хотоос зүүн урагш 270 км, төмөр замын 25-р зөрлөг болон Улаанбаатар-Сайншандыг холбосон автозамаас 24 км, Даланжаргалан сумаас баруун хойш 28 км зайд байршина.

Далангийн талбай нь Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутагт орших Алагтогоогийн нүүрсний ордын нэг хэсэг болох бөгөөд байршлын хувьд “Монголын Алт” ХХК-ийн ашиглаж байсан Элдэвийн нүүрсний уурхайгаас баруун тийш 2-4 км-ийн зайд Баруундалангийн зүүн энгэрт байрладаг.

1.1.7. Уурхайн хүчин чадал

MV-014492 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй, Далан нүүрсний ордыг “Фриендшип ресурсис” ХХК нь ил аргаар 7 жилийн хугацаанд олборлохоор төлөвлөсөн. MV-014492 тоот талбайд хамаарах нийт бодитой (В) нөөц 7,331.34 мян.тн, нийт баялаг (Р) нөөц 357.73 мян.тн, тус талбайн хэмжээнд бодитой болон баялаг нийт нөөц 7,689.07 мян.тн ноогдож байна.

Уурхай жилд 600 мян.тн нүүрс гаргах хүчин чадалтай боловч зах зээл, вагон тээврийн нөхцөлөөс шалтгаалан 200-300 мян.тн нүүрс борлуулах хэмжээнд буюу 50%-ийн хүчин чадал эзэмшилтэйгээр ажиллаж байна.

1.1.8. Уурхайн ажиллах горим

2021 оны уурхайн үйл ажиллагааны зорилго нь уурхайн хүчин чадлыг зэх зээлийн тааламжтай *нөхцөлд боломжит хэмжээгээр нэмэгдүүлэхээр зорин ажиллаж байна.

Монгол улсын хууль тогтоомжуудад заасны дагуу олон нийтээр амрах баяр ёслолын хоногууд, цаг агаарын хүндрэл, засвар үйлчилгээ зэрэг хүчин зүйлүүдийг тооцон уурхай 2023 онд дунджаар 250 хоног ажиллахаар төлөвлөгдсөн байна.

Хүснэгт 1. Төслийн ажиллах хоног

№	Жилд ажиллах сарууд	Нийт
1	Хуанлийн өдрүүд	364
2	Баяр ёслол тэмдэглэлт өдрүүд	14
3	Засвар үйлчилгээ, цаг агаарын хүндрэл	40
4	Уурхай ажиллахгүй байх хуваарьт хоног	60
5	Ажиллах өдөр	250
6	Тооцоолоогүй саатал	30
7	Цэвэр ажлын хоног	220

Тайлант онд 7-р сараас бусад үед тасралтгүй ажилласан.

Уурхай тайлант оны бүхий л хугацаанд байгаль орчинд чиглэсэн ажлуудыг идэвхтэй хийж хэрэгжүүлсэн.

1.1.9. Уурхайн ажиллах хүчин

Уурхайн өдөр тутмын үйл ажиллагааг уурхайн дарга, ерөнхий инженер, ерөнхий геологич, уулын мастерууд, хөдөлмөр хамгаалал сургалтын инженер, ашиглалтын геологи нар удирдан явуулна.

Уурхай одоогоор 70 гаруй ажилтантай. Үүнийн 27 гаруй нь үндсэн ажилчид, бусад нь түрээсийн техникийн ажилчид болно.

1.1.10. Уулын ажлын төлөвлөгөө

Далангийн уурхайн 2023 оны уулын ажлын хэмжээ төлөвлөгөөнд тусгагдсанаар уулын цулаар 2,792.36 мян.м³ байна. Үүнээс ил уурхайн уулын ажлын хэмжээ нь нүүрс олборлолт 608.35 мян.тн, хөрс хуулалт 2,324.39 мян.м³ байна. Хөрс хуулалтын дундаж коэффициент нь 3.82 м³ байхаар байна. Уурхайн тэлэлтийн ажлын шимт хөрс хуулалт 1.01 мян.м³ байхаар тооцсон байна.

Ашиглалын үеийн хаягдал бохирдол 1-р давхаргад 8.35%, 3.34%, 2-р давхаргад тус бүр 9.41%, 3.76%, 3-р давхаргад 6.76%, 2.7% байна. Ашиглалтын үед нийт үүсэх хаягдал 53.4 мян.тн, үүсэх нийт бохирдолын хэмжээ 21.35 мян.тн болж байгааг ил уурхайн хүрэн дэх нөөцөд тусган үйлдвэрлэлийн нөөцийг тогтоосон.

Хүснэгт 2. Уулын ажлын төлөвлөгөө

№	Утга	Нэгж	Давхраасууд			Нийт
			1	2	3	
1	Уулын цул	м ³	1,413,670.7	1,319,005.4	59,680.0	2,792,356.1
2	Нийт хөрсний хэмжээ	м ³	1,146,865.6	1,122,698.6	54,830.0	2,324,394.2
3	Хөрсний цул	м ³	1,016,751.0	1,014,505.4	17,500.0	2,048,756.4
	Тэсэлгээтэй	м ³	672,164.0	945,271.7	17,500.0	1,634,935.7
	Тэсэлгээгүй	м ³	344,587.0	69,233.7	-	413,820.7
4	Давхраасын уулын цул	м ³	396,919.7	304,500.0	42,180.00	743,599.7
5	Нүүрсний үеийн бохирдол	м ³	130,114.6	108,193.2	37,330.00	275,637.8
6	Нүүрсний хэмжээ	м ³	266,805.1	196,306.8	4,850.00	467,961.9
7	Нягт	тн/м ³	1.3	1.3	1.30	1.3
8	Нүүрсний хэмжээ	тн	346,846.6	255,198.8	6,305.00	608,350.4
9	Кхх	м ³ /тн				3.82

Үйлдвэрлэлийн нөөц: Үйлдвэрлэлийн нөөц нь хаягдлыг хасч, бохирдлыг нэмж тооцсоноор тодорхойлогдоно. Уурхайн 2023 оны үйлдвэрлэлийн нөөцийн хэмжээ 576.29 мян.тн нүүрс байна.

Хүснэгт 3. Үйлдвэрлэлийн нөөц

№	Утга	Нэгж	Давхраасууд			Нийт
			1	2	3	
1	Олборлолтын нөөц	Тн	346,846.6	255,198.8	6,305.0	608,350.4
2	Хаягдлын хэмжээ	Тн	28,961.7	24,014.2	426.2	53,402.1
3	Бохирдлын хэмжээ	Тн	11,584.7	9,595.5	170.2	21,350.4
4	Үйлдвэрлэлийн нөөц	тн	329,469.6	240,780.1	6,049.0	576,298.7
7	Хаягдлын хэмжээ	%	8.35%	9.41%	6.76%	8.77%
8	Бохирдлын хэмжээ	%	3.34%	3.76%	2.70%	3.51%
9	Хөрс хуулалтын хэмжээ	м ³	1,160,232.5	1,133,790.0	55,026.9	2,349,049.4
10	Тэсэлгээтэй хөрс	м ³	672,164.0	945,271.7	17,500.0	1,634,935.7
11	Тэсэлгээгүй хөрс	м ³	488,068.5	188,518.3	37,526.9	714,113.7
12	Хөрс хуулалтын коэффициент	м ³ /тн	3.52	4.71	9.10	4.08

Хөрс хуулалтын дундаж коэффициент 4.08 м³/тн болно.

1.1.11. Уулын ажлын календарчилсан төлөвлөгөө

Уурхайн үйл ажиллагаанд өртөх газарт шимт хөрс хуулалтын ажлыг урьдчилан гүйцэтгэх бөгөөд овоолго нөхөн сэргээлт, уурхайн хаалт хэлбэршүүлэлтийн ажилд хэрэглэгдэх тул уурхайн талбайгаас гаргаж ил уурхайн зүүн урд талд үргэлжлүүлэн овоолго үүсгэн хуримтлуулна.

Хөрсний овоолгыг уурхайн баруун талд, шимт хөрсийг уурхайн зүүн урд талын ашиглалтгүй үлдэх талбайд байршуулж байна. Хөрсний овоолго нь баруун хойд талдаа бага

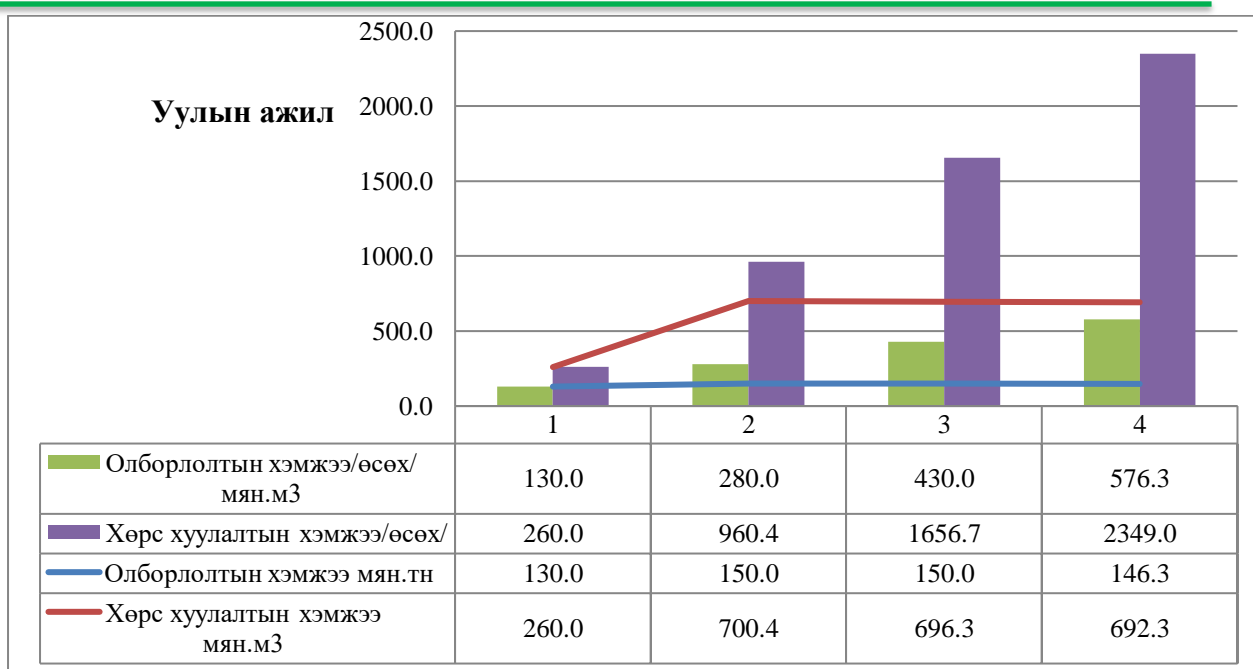
хэмжээний тэлэлттэй байх бөгөөд, овоолгын баруун талд үүсгэсэн талбайд 2 дахь догол үүсгэж өндөрлөнө.

2023 оны уулын ажлын төлөвлөгөөгөөр сар бүр 50 мян.тн нүүрс тогтмол олборлон борлуулахаар төлөвлөж байна. Хөрс хуулалтын ажлыг олборлолтын хүчин чадалд нийцүүлэн тухайн жилийн дундаж хөрс хуулалтын коэффициентийг баримтлан хийнэ.

Уурхайн олборлолт, хөрс хуулалтын ажлын календарь төлөвлөгөөг доор үзүүлэв.

Хүснэгт 4. Уулын ажлын календарь төлөвлөгөө

№	Үзүүлэлтүүд	Нэгж	1-р улирал	2-р улирал	3-р улирал	4-р улирал	Нийт
1	Олборлолтын хэмжээ	мян.м ³	100.0	115.4	115.4	112.5	443.31
2	Ашигт малтмалын нягт	кг/м ³	1.3	1.3	1.3	1.3	1.30
3	Олборлолтын хэмжээ	мян.тн	130.0	150.0	150.0	146.3	576.30
4	Хөрс хуулалтын хэмжээ	мян.м ³	260.0	700.3	696.3	692.3	2349.05
5	Шимт хөрс хуулалтын хэмжээ	мян.м ³	-	4.0	-	-	4.01
6	Нийт уулын цул	мян.м ³	360.0	819.8	811.7	804.9	2796.37
7	Хөрс хуулалтын дундаж коэффициент	тн/м ³	2.00	4.70	4.64	4.73	4.08
Овоолгын эзэлхүүн							
1	Гадаад овоолгын хэмжээ	мян.м ³	0.00	0.00	450.00	0.00	450.00
	Сийрэгжилтын хэмжээ		1.18	1.18	1.18	1.18	1.18
2	Дотоод овоолгын хэмжээ	мян.м ³	306.80	826.42	371.69	816.96	2321.88
	Сийрэгжилтын хэмжээ		1.18	1.18	1.18	1.18	1.18
3	Шимт хөрсний овоолгын хэмжээ	мян.м ³	0.00	4.81	0.00	0.00	4.81
	Сийрэгжилтын хэмжээ		1.20	1.20	1.20	1.20	1.20
Уулын ажлын хэмжээ өсөх нийлбэрээр (уулын цулаар)							
1	Нүүрс олборлолт (өсөх нийлбэрээр)	мян.тн	130.0	280.0	430.0	576.3	576.3
2	Хөрс хуулалт (өсөх нийлбэрээр)	мян.м ³	260.0	960.4	1656.7	2349.1	2349.1
3	Шимт хөрс хуулалт (өсөх нийлбэрээр)	мян.м ³	0.0	4.0	4.0	4.0	4.0

Зураг 3. Уулын ажил улирлаар

1.1.12. Уурхайн тээвэр

Уурхайгаас олборлосон нүүрсийг хэрэглэгчдэд хүргэхийн тулд нүүрс тээвэрлэлтийг 50 тн-оос ихгүй даацын автомашинаар гүйцэтгэдэг.

Хамгийн ойр орших төмөр замын өртөө бол “Олон овоо” нэртэй өртөө уурхайн талбайгаас 24 км зайд байна. “Элдэв”-ийн уурхайн тавьсан нүүрс тээврийн сайжруулсан шороон зам өртөөнд хүрэх бөгөөд тус замаар нүүрс тээвэрлэлтийг хийнэ.

Гадаад тээврийн автосамосвал хоногт 6-8 удаа тээвэр хийх боломжтой.

Хоногт дунжаар 25 рэйс хийх шаардлагатай бөгөөд үүнийг 4-5 ширхэг нүүрс тээврийн автосамосвалаар хангах бололцоотой. Гадаад тээврийг туслан гүйцэтгэгчээр хийлгэнэ.

2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

“Фриендшип ресурсис” ХХК-ийн “Далангийн нүүрсний ордыг ил аргаар олборлох” төслийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг Монгол улсын “Байгаль орчныг хамгаалах тухай”, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай” хууль болон бусад холбогдох хууль, журам, стандартыг баримтлан, “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах аргачлал”-ын дагуу боловсруулсны үндсэн дээр биелэлтийн тайланг хийж гүйцэтгэсэн болно.

2.1 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилт, хамрах хүрээ

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах, зүй зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, стратегийн үнэлгээний зөвлөмжийн хэрэгжилтийг хангах, нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээгээр тогтоосон сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, төсөл хэрэгжих орчинд бий болж болзошгүй сөрөг үр дагаврыг хянах, илрүүлэх үндсэн зорилго бүхий эрх зүйн баримт бичиг юм.

Хүснэгт 5. Агаар мандалд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй нөлөөлөл	сөрөг	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг
1	Ашиглагдаж тээврийн хэрэгсэл төхөөрөмжөөс хорт хий бохирдуулах	буй тоног ялгарах орчныг	Уурхайд ажиллаж байгаа техникүүд түрээсийнх бөгөөд тэдгээрийн агаарын бохирдлын төлбөр нь төлөгдсөн. Зардал нь компанид хамааралгүй боловч түрээслэгч компанийн төлбөрийн баримтаас хавсаргав.	-
2	Хатуу хучилтгүй зам дээрх тээврийн хөдөлгөөн, бүтээгдэхүүн тээвэрлэж буй машинаас тоосжилт үүсэх		Усалгааны ажил 2023 оны 05-р сараас эхэлсэн бөгөөд 15 м ³ багтаамж бүхий усны машиныг түрээсээр ажиллуулж байна. Уурхай ажилласан 150 гаруй хоногийн хугацаанд 250 орчим удаагын ажил хийгдсэн.	14,444.0
			Мөн гадна тээврийн замын өөрийн техникээр тухайлсан арчилгаа, сайжруулалтыг шаардлагатай үед хийдэг.	2,992.4
			Автомашин явах хурдны хязгаарлалтыг тогтоосон, тэмдэг тэмдэглэгээг тордож сайжруулахаас гадна шаардлагатай хэсгүүдэд тэмдэг тэмдэглэгээг шинээр авч суурилуулсан. Нийт 8-н тэмдэг шинээр авч суурьлуулсан.	748.0

3	Гадна тээврийн үйл ажиллагааны явцад салаа зам үүсч шороо тоос ихээр босох	2023 оны 9-р сард Говийн шилмэл, Штайн койлийн уурхайнууд, Ачирын угаах үйлдвэр болон гадна тээврийн “Хонхор бүрэн Трак” ХХК-тай хамтран манай уурхай гадна тээврийн замын сайжруулах ажлыг хийсэн. Уг ажилд нийт 2 өдөр 10-н тээврийн автосамосвалаар нийт 8-н цаг шороо зөөж зам тэгшлэхэд оролцсон. Түлш болон түрээсийн зардлын төлбөр тооцоог оруулсан.	5,552.1
Дүн			23,736.9

Нэхэмжлэхийн дугаар	Нэхэмжлэхийн төрөл	Татварын төрөл	Татварын Хан-Уул	Татварын Бусад	Дүн	Төлсөн огноо
1230106821897	Нэхэмжлэх	Автын агаарын бохирдлын төлбөр	Хан-Уул	Бусад	9,500.00	2023-01-24 07:25:28
1230119334391	Нэхэмжлэх	Автын агаарын бохирдлын төлбөр	Хан-Уул	Бусад	3,500.00	2023-01-24 06:31:04
1230118985961	Нэхэмжлэх	Автын агаарын бохирдлын төлбөр	Хан-Уул	Бусад	3,500.00	2023-01-24 06:33:28
1230118695412	Нэхэмжлэх	Автын агаарын бохирдлын төлбөр	Хан-Уул	Бусад	7,500.00	2023-01-24 07:20:48
1230116772676	Нэхэмжлэх	Автын агаарын бохирдлын төлбөр	Хан-Уул	Бусад	9,500.00	2023-01-24 07:22:26
1230114895834	Нэхэмжлэх	Автын агаарын бохирдлын төлбөр	Хан-Уул	Бусад	9,500.00	2023-01-24 07:28:20
					43,000.00	

Нэхэмжлэхийн дугаар	Нэхэмжлэхийн төрөл	Татварын төрөл	Татварын алба	Татварын дэд алб	Дүн	Төлсөн огноо
1230103894236	Нэхэмжлэх	Автын агаарын бохирдлын төлбөр	Хан-Уул	Дүүргийн төвлөрс	1,800.00	2023-01-09 05:24:38
1230120238037	Нэхэмжлэх	Автын агаарын бохирдлын төлбөр	Хан-Уул	Дүүргийн төвлөрс	1,800.00	2023-01-24 06:19:51
1230118825159	Нэхэмжлэх	Автын агаарын бохирдлын төлбөр	Хан-Уул	Дүүргийн төвлөрс	9,500.00	2023-01-24 06:23:29
1230101958108	Нэхэмжлэх	Автын агаарын бохирдлын төлбөр	Хан-Уул	Дүүргийн төвлөрс	3,500.00	2023-01-24 06:15:37
1230109165946	Нэхэмжлэх	Автын агаарын бохирдлын төлбөр	Хан-Уул	Дүүргийн төвлөрс	3,500.00	2023-01-24 06:21:46
1230127939454	Нэхэмжлэх	Автын агаарын бохирдлын төлбөр	Хан-Уул	Дүүргийн төвлөрс	1,800.00	2023-01-24 06:18:00
1230500767720	Нэхэмжлэх	Автын агаарын бохирдлын төлбөр	Хан-Уул	Дүүргийн төвлөрс	3,500.00	2023-06-26 11:27:13
					25,400.00	

Зураг 4. Түрээслэгч байгууллагын техникүүдийн агаарын бохирдолын төлбөр төлсөн хуулга

Зураг 5. Тоосжилт бууруулах зам талбайн усалгааны ажил

Зураг 6. Тэмдэг тэмдэглэгээг засаж, сайжруулж байгаа байдал

Зураг 7. Тэмдэг тэмдэглэгээг засаж, сайжруулж байгаа байдал

Зураг 8. Гадна тээврийн зам засах ажилд автосамосвал гаргаж ажил гүйцэтгэсэн байдал /2023.09.15/

Зураг 9. Гадна тээврийн зам зассан байдал /2023.09.15/

Зураг 10. Гадна тээврийн байнгын замын цэвэрлэгээ, арчилгаа №1

Зураг 11. Гадна тээврийн байнгын замын цэвэрлэгээ, арчилгаа №2

Хүснэгт 6. Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг
1	Усыг тооцоогүй ашигласнаас газрын доорх усны нөөц хомсдох	Уурхайн шүүрлийн ус нь маш бага гарах бөгөөд гарсан тохиолдолд зөв зохистой ашиглах үүднээс зам талбайн усалгаа, тоос дарах, мод зүлэг услах зэрэг ашиглаж байна. Шүүрлийн усыг шавхан зайлуулаагүй бөгөөд хэрэглэсэн усны хэмжээг бүртгэлийн дэвтэрт тэмдэглэж зарцуулалтыг хянадаг.	Үйл ажиллагаа
2	Шатах, тослох материал, нефтийн бүтээгдэхүүн зэрэг бодис алдагдах, хур тунадас болон үерийн усаар угаагдан усан орчинг бохирдуулах	Шатахуунийг тоолуурт түгээгүүрээр түгээлт хийдэг, мөн аюулгүй ажиллагааны дүрэм журмыг нарийн чанд баримталдаг тул асгаралт гардаггүй. 2021 онд ШТС-ийн талбайг цэментэн хучилт хийж хөрсөөр нэвчин усан орчинд нөлөөлөх байдлаас сэргийлэх арга хэмжээ авж ажилласан.	120.0
		2023 онд хаягдал тос хадгалах №2 цэгийн байрны дээврийг битүүмжилж бороо орохоос сэргийлэв. Зумпфэнд ашиглаж байгаа ус сорох жижиг насосыг битүүмжлэлтэй хашлага бүхий суурьтай болгосон.	50.0
Дүн			170.00

Зураг 12. ШТС түгээгүүр

Зураг 13. ШТС-ын талбайг цементэн хучилттай болгосон байдал

Зураг 14. Усны насосны битүүмжлэлтэй хашилага бүхий суурь

Зураг 15. Хаягдал тос хадгалах №2 цэгийг дээвэрлэв.

Нөхөн сэргээлт болон техн										
Нөхөн сэргээлтэд ашиглах усны бүртгэл	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Мод усалгаа										15 м³ 15 м³ 15 м³
Шимт хөрс усалгаа										
Зам усалгаа	15 м³ 0.5 м³	15 м³ 15 м³		15 м³ 15 м³			15 м³ 15 м³		15 м³ 15 м³	

Зураг 16. Усны хэрэглээний бүртгэлийн дэвтэр

Хүснэгт 7. Хөрсөн бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй нөлөөлөл	сөрөг	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг
1	Машин техникээс тос тосолгооны материал асгарч хөрс бохирдуулах		2021 онд грашын талбайг бүрэн цэментэн суурьтай болгосон бөгөөд техникийн засвар үйлчилгээг уг байранд хийлгэсэнээр хөрс бохирдуулахаас сэргийлдэг. Мөн 2023 онд техник засвар хийх гадна талбайг 6м x 16 м буюу 96 м ² талбайг 20-30 см зузаантайгаар төмөр бетон цутгалт хийв.	1,764.5
2	Шатах тослох материал болон нефтийн бүтээгдэхүүний асгаралтаас хөрс бохирдох		Хаягдал тосны агуулах №1-ийн хашлагыг засаж сайжруулав, №2-ийн оройг дээвэрлэж бороо орохоос сэргийлэв.	Дээврийн зардлыг усан орчин хамгаалах хэсэгт тусгав.
3	Уурхайн гал тогоо, угаалгаас гарах шингэн хаягдал, мөн хоолны үлдэгдэл, хатуу хог хаягдал зэргийн нөлөөгөөр хөрс бохирдох		Ахуйн хэрэглээний хатуу хог хаягдлыг нэгдсэн байдлаар Олон-Овоо багийн хогийн цэгт төвлөрүүлдэг. Тайлант оны 5 болон 8-н сард тус бүр 1 удаа хогийг зөөвөрлөсөн.	Зардлыг хог хаягдлын хэсэгт тусгав
			Гал тогоо болон халуун усны бохирын цооногийг 7-р сард тус бүр 1 удаа зориулалтын автомашинаар хөлсөөр соруулуулан нэгдсэн цэгт зайлуулав.	340.0
			Боловсон 00 + халуун усны 00 болон соруулдаг гадаа 00-ийг тус бүр 1-г барьж ашиглалтанд оруулав.	12,770.0
Дүн				14,874.5

Зураг 17. Грашийн шалыг цементжүүлсэн байдал /2021 онд /

Зураг 18. Грашийн гадна талбайг цэментжүүлсэн байдал /2023 онд /

Зураг 19. 2023 онд тос маслын хаягдлын цэгийн хашилагыг засажт сайжруулсан.

Зураг 20. Хатуу хог хаягдлыг багийн нэгдсэн хогийн цэгт төвлөрүүлдэг /2023 онд 2 удаа зөвөрлөв/

Зураг 21. Уурхайд 2020 онд хийгдсэн бохирын цооног, хэвийн ашиглагдаж байна.

Зураг 22. Шингэн хаягдлыг бохирын машинаар соруулан зайлуулав. /2023 онд 2 удаа зөөвөрлөв/

Зураг 23. Боловсон 00 + халуун усны байр №1

Зураг 24. Боловсон 00 + халуун усны байр №1

Зураг 25. Соруулдаг гадаа 00

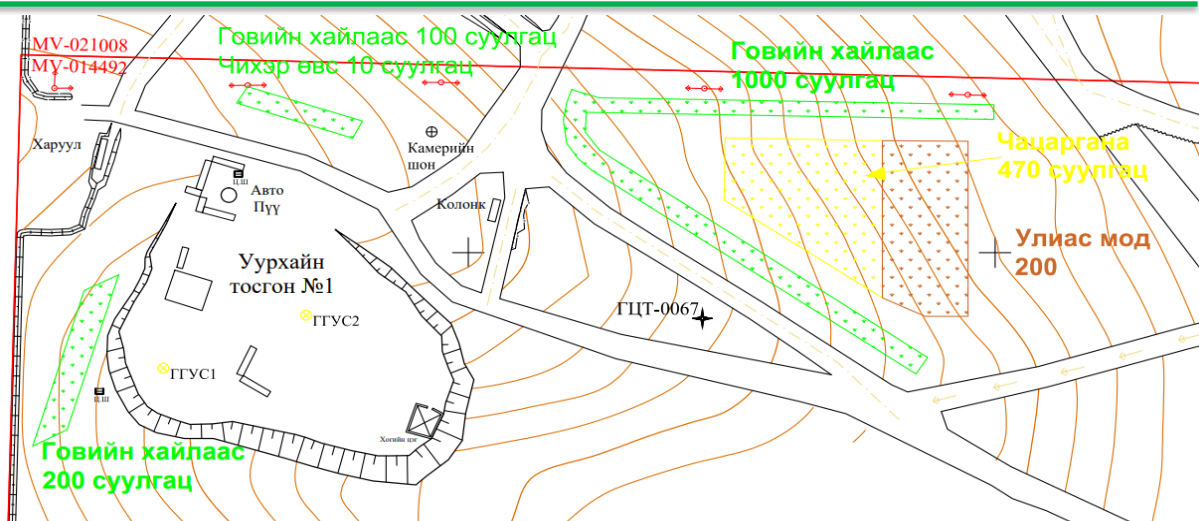
2.2 Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний биелэлт

Уурхай 2023 онд нөхөн сэргээлтийн чиглэлд Биологийн болон техникийн гэсэн 2 чиглэлд төлөвлөгөө гарган ажилласан. Тайлант онд шинээр хуулсан шимт хөрсийг засч тэгшлэн арчлах, услах болон модны нөхөн тарилт хийхээр төлөвлөсөн.

Хүснэгт 8. Нөхөн сэргээлтийн ажлын хүрээнд хийж гүйцэтгэсэн ажлууд

№	Хийж гүйцэтгэсэн ажлууд	Зардал мян.төг
Ногоон байгууламж байгуулах		
1	<p>Уурхай дээр мод тарих ажил: Уурхай өмнөх онуудад уурхайн талбайг ногоон байгууламжтай болгох үүднээс эрчимтэй мод тарьж ирсэн байдаг.</p> <p>2023 онд модны ургалтын байдалд үзлэг хийхэд 200 ш бургасын ургалт 0%, 2020 оны 320 ш говийн хайлаас 100%, 2021 онд тарьсан</p>	<p>Нийт: 2,500.0</p> <p>1,500.0</p>

	1000 хайлаас 80% ургалттай, 470 чацаргана 18%-ийн ургалттай байлаа. Тайлант онд 210 ширхэг улиас модыг нөхөн тарилтанд ашигласан. Сумтай хамтарсан мод тарих ажил: 2023 оны 5-р сард бүх нийтийн мод тарих өдөрлөгөөр сумтай хамтран 200 ш улиас модны суулгац нийлүүлэх байдлаар оролцосон.	1,000.0
2	Өмнөх жилүүдийн мод тарих ажил: “Ногоон хишигтэн” ТББ-тай хамтран уурхайн талбайд 2021 оны 5-р сард 1000 ш улиасны модны суулгацыг тарьсан. Мөн 2020 онд 320 ш улиасны суулгац, 2021 оны 8-р сард 470 ширхэг 2-5 настай чацарганы суулгацыг тарьсан байна. 2022 онд 200 ширхэг бургас суулгасан.	10,085.0 Энэ зардал орохгүй
3	Суулгац болон шимт хөрс арчилах ажиллагаанд зориулж тогтмол усалгааны ажлыг түрээсийн усалгааны автомашин болон өөрийн ажилчдын оролцоотойгоор зохион байгуулсан.	4,444.4 Усалгааны машины түрээсийн зардал
4	Суулгац тээврийн зардал	280.0
	Дүн	7,224.4
Шимт хөрс арчлах, хамгаалах ажил		
1	Тайлант онд уурхайн ахилтанд өртөх нийт 2.11 га талбайн 6.0 мян.м ³ шимт хөрсийг урьдчилан хуулж шимт хөрсний овоогод байршуулж хэлбэршүүлсэн. Бүс нутгийн хэмжээнд бороо хур сайн орсон тул шимт хөрсний овоолго, уурхайн бүс доторх эрүүл талбай болон орчны ургамлын ургалт сайн байлаа. Бороо хур багатай байсан 5-н сард ургамлын ургалтын эхэн үед 3-н удаа усалгааны ажил хийсэн. Үүнд 45 м ³ ус зарцуулсан.	666.7 Шимт хуулах болон хэлбэршүүлэх ажлын зардал нь үйл ажиллагааны зардалд багтсан.
Дотоод овоолго үүсгэх ажил		
1	Уурхайн техникийн нөхөн сэргээлтийн ажил: Уурхай 2-р давхаргаа ашигласан орон зайд дотоод овоолгын ажил хийж нөхөн сэргээлтийн ажлыг гүйцэтгэж байна. Уурхайлалтаас гарсан хөрс хуулалт болон нүүрсний цэвэрлэгээ бүгд дотоод овоолгод байршиж байна. Тайлант онд 1.58 га талбайд дотоод овоолго нэмж байршуулсан бөгөөд 1,097.2 мян.м ³ сийрэгжээгүй хөрс болсон. Дотоод овоолго үүсгэсэн талбайн хэмжээ 7.86 га талбайг хамраад байна.	Зардал нь үйл ажиллагааны зардалд хамаарна. Ойролцоогоор 3,291.6 сая төгрөг зарцуулагдсан.
	Нийт зардлын хэмжээ	7,891.1

Зураг 26. Мод суулгасан ажлын план зураг

Зураг 27. Уурхайн талбайд тарьсан говийн хайлаасны ургалтын байдал

Зураг 28. 2023 оны мод тарилтын зураг /2023.10.14-нд/

Зураг 29. Суманд хүлээлгэн өгсөн 200 ш улиас /2023 оны 5-р сар /

Зураг 30. Мод усалгааны ажил

Мод тарилтын тухай:

Уурхайд тарьсан говийг хайлаас модны жилийн ургалт өсөлтийг тооцохдоо нийт тарьсан нэг төрлийн модноосоо 100-н мод сонгож авч ургалтыг сантиметрээр хэмжин хооронд нь нэмж 100 модондоо хуваан ургалтын дунджийг гаргаж ирнэ.

Энэ жилийн хувьд усалгаа болон хур бороо сайн орж модны ургалт өсөлт сайн байв. Уурхайн хэмжээнд тарьсан нийт модноос төлөөлүүлэн 100 ш хайлаасанд өсөлтийн хэмжилт хийхэд дунджаар 29.68 см ургалттай байлаа.

Зураг: Модны өсөлтийн хэмжилт /2023.10.29-нд/

Зураг 31.Шимт хөрсний усалгаа

Зураг 32. Уурхайн дотоод овоолгын ажил

2.3 2023 оны дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний биелэлт

2.3.1 Нөхөн сэргээсэн талбайн тухай

Манай уурхайд ногдсон талбай нь уурхайгаас баруун урд зүгт 17 км-зайтай “Хөтөл Улаан” хэмээх газарт эзэнгүй орхигдсон жоншний ухмалууд, хаягдал хөрсний овоолго болон жижиг асгаасууд болно.

Хүснэгт 9. Талбайн солбицол, байрлал:

№	Талбайн хэмжээ	Өргөрөг			Уртраг		
	Га	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек
1	0.05	46	2	43.18	108	50	42.61
2	0.05	46	2	59.99	108	51	43.4
3	0.08	46	2	56.37	108	51	50.16
4	0.07	46	2	59.59	108	52	0.47
5	0.05	46	2	58.86	108	52	4.53
Дүн	0.30						

Зураг 33. Нөхөн сэргээлтийн талбай

Зураг 34. Нөхөн сэргээлт хийсэн цэгүүдийн байршил

2.3.2 Нөхөн сэргээх арга хэмжээ

4-р сарын 5-нд талбайн үзлэг хийж, нөхөн сэргээх арга хэмжээг 6-р сарын 2,3-ны өдрүүдэд хийж гүйцэтгэсэн байна. Уг арга хэмжээнд 1 ковш, 1 инженер техникийн автомашин, 2 автосамосвал 4 хүн ажилласан байна.

а. Ухашыг тэгшилж нөхөн сэргээх арга хэмжээ:

Ухашын ойролцоо байх шимт болон хөрсний овоолгуудыг зөөвөрлөн хучилт хийн ойр орчмын гадаргуутай адил түвшинд тэгшлэх байдлаар нөхөн сэргээх ажил ажлыг гүйцэтгэж байлаа.

Зураг 35. Томоохон ухашыг нөхөн дүүргэлт хийж тэгшилж байгаа болон нөхөн сэргээх ажил ажлын дараа

Зураг 36. Нөхөн сэргээлтийн ажлын дараа / намар нь /

Зураг 37. Томоохон овоолгыг налуулж хэлбэршүүлж байгаа болон нөхөн сэргээлтийн ажлын дараа

Зураг 38. Томоохон овоолгыг налуулж хэлбэршүүлсний дараа /намар нь/

Зураг 39. Жижиг ухашыг нөхөн дүүргэлт хийх, жижиг асгаас хөрсийг зөөж тээвэрлэн тэгшилж байгаа болон нөхөн сэргээлтийн ажлын дараа

2.3.3 Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын төлөвлөгөөний биелэлийн зардал

4-р сарын 5-нд талбайн үзлэг хийж, нөхөн сэргээх арга хэмжээг 6-р сарын 2,3-ны өдрүүдэд хийж гүйцэтгэсэн байна. Уг арга хэмжээнд 1 ковш, 2 автосамосвал, 1 инженер техникийн автомашин, 4 хүн ажилласан байна.

Нөхөн сэргээлтийн зардалд зарцуулсан түлш болон ажилласан цагт хамаарах техникийн түрээсийн зардлыг тусгалаа. Шууд бусаар гарсан оператор болон инженер техникийн ажилдчын цалингын зардлыг оруулаагүй болно.

Хүснэгт 10. Ажилласан цагийн мэдээлэл

№	Тоног төхөөрөмжийн нэр	Марк	Тоо	Огноо	Ажилласан цаг
1	Утгуурт ачигч	855	1	6.02-нд	10
2	Утгуурт ачигч	855	1	6.03-нд	10
3	Автосамосвал	Хово	2	6.02-нд	20
5	ИТА автомашин	L-200	1	6.02-нд	10
6			1	6.03-нд	10
Нийт					60

Хүснэгт 11. Техник тоног төхөөрөмжийн түрээсийн зардал

№	Тоног төхөөрөмжийн нэр	Марк	Ажилласан цаг	Зардал, төгрөг
1	Утгуурт ачигч	855	20	1,073,332.00
2	Автосамосвал	Хово	20	629,628.00
3	Нийт			1,702,960.00

Хүснэгт 12. Техник тоног төхөөрөмжийн түлш, шатахууны зардал

№	Тоног төхөөрөмжийн нэр	Марк	Ажилласан цаг	1 мот.цаг зарцуулалт, литр	Нийт зарцуулсан түлш, литр	Нэгжйн үнэ, төг/литр	Зардал, төгрөг
1	Утгуурт ачигч	855	20	13.35	267	3800	1,014,600.00
2	Автосамосвал	Хово	20	10	200	3800	760,000.00
3	ИТА автомашин	L-200	20	6	120	3800	456,000.00
Түлшний зардал			80		587		2,230,600.00

Хүснэгт 13. Зардлын нэгтгэл

№	Зардлын төрөл	Зардал, төгрөг
1	Түрээсийн зардал	1,702,960.00
2	Түлшний зардал	2,230,600.00
Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын нийт зардал		3,933,560.00

Дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг 2023 оны 10-р сарын 01-ний өдөр хүлээн авч 2 талаас акт үйлдэн баталгаажуулсан.

2.4 Түүх, соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөөны биелэлт

Уурхайн түүх соёлын өвийг хамгаалах талаар жил бүр тодорхой хэмжээний ажил төлөвлөн гүйцэтгэж ирсэн.

- 2021 оны 9-р сарын 4-нд сумын Байгаль Орчны ажилтан болон Соёлын Төвийн бусад мэргэжилтэнгүүдтэй хамтран сумын нутаг дэвсгэрт байгаа соёлийн биет өвийн тодорхой хэсгийн судалгаа болон түүнийг сэргээн засварлах ажилд компаний зүгээс унаа болон жолоочоор хангаж, түүнтэй холбоотой зардлыг хариуцаж ажилласан.
- 2022 онд уурхай ажиллаагүй боловч “Их нартын байгалийн нөөц газар”-тай хамтын ажиллагааны хүрээнд “Их нартын судалгааны төв”-ийн өвөлжилтийн бэлтгэл ажлыг хангах үүднээс 6 тн нүүрс хандивлаж судалгааны ажлыг тасралтгүй явуулахад дэмжлэг үзүүлж, хамтарч ажилласан.

Хүснэгт 14. Түүх соёлийн өвийг хамгаалах төлөвлөгөө

№	Арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг
1	Түүх, соёлын өв дурсгалуудын талаарх мэдээлэлд анхааралтай хандах, сэргээх ажилд оролцох	Тайлант онд түүхийн өвийг хамгаалах чиглэлээр тус сумын Бичигт багийн Хөшөөтийн ухаа нэртэй газарт байрлах Хөшөө, Их нартын байгалийн нөөц газрын Монголын хад нэртэй газарт байрлах Тахилын байгууламжийн хамгаалалтын хашаа хийсэн.	763.0
2	Нутгийн иргэдийн уламжлалт амьдралын хэв маяг, тахилга шүтлэгт хүндэтгэлтэй хандах, дэмжлэх үзүүлэх	Иргэдийн уламжлалт өв соёлын нэг хэсэг болох шагайн харвааны наадгайг ивээн тэтгэв.	5,000.0
	Дүн		5,763.0

Зураг 40. Соёлын биет өвийг судлах хамгаалах ажил /Их хонгорын уулны 7-н ноёны були /

Зураг 41. Түүх соёлын биет өвийг судлах хамгаалах ажил /Их нартын тахилын байгууламж /

Зураг 42. Сумын нэрэмжит шагайн харвааны тэмцээн / 2023 оны 2-р сар /

2.5 Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Уурхайн үйл ажиллагааны явцад бүх ажилчдын сургалт, ажилчдын хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангахтай холбоотой зардал, өдөр тутмын уурхайн үйл ажиллагааг хэвийн явуулахад зайлшгүй мөрдөгдөх ХАБЭА-н зааварчилгаа гэх мэт ажлууд урьд жилүүдийнх шиг хийгдэж байна.

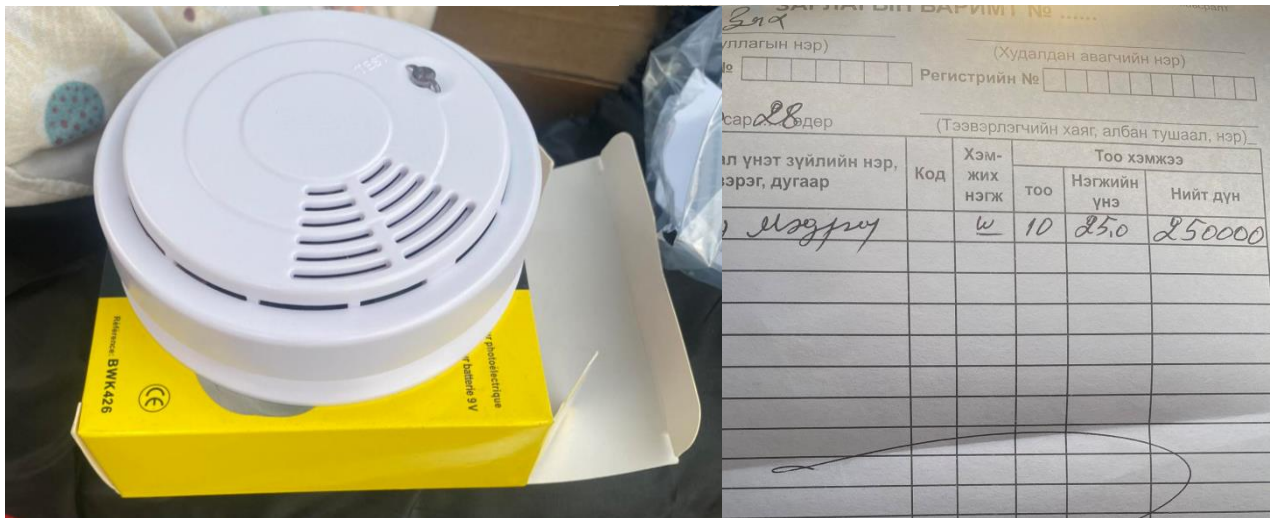
Мөн ажлын байрны ариутгал, хувь хүний гарын болон биеийн ариун цэвэрт байнгын анхаарал хандуулж байлаа. Ажилчдын дархлааг сэргээх амин дэм, эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх эм хэрэгсэлээр хангаж ажлууд шат дараатай хийгдлээ.

Үүний хажуугаар уурхайн өдөр тутмын ажлын байрны зааварчилгаа, сар улирлын сургалтын өөрийн нөөц бололцоонд тулгуурласан хийлээ.

Хүснэгт 15. Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг
Байгалийн гамшигаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр			
1	Цаг агаарын гэнэтийн үзэгдлээс уурхайн ажиллагаа доголдох, зогсох	Цаг агаарын аюулт үзэгдэл болох хүчтэй салхи, шороон болон цасан шуурганы улмаас уурхайн үйл ажиллагаа зогсох тохиолдол байдаг бөгөөд үүнийг телевизийн болон ухаалаг утасны цаг агаарын мэдээнээс урьдчилан тооцоолох боломжтой болсон.	-
2	Гал түймрийн улмаас үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	Уурхайн бүс нь говийн бүс нутагт хамаарах тул тэл хээрийн бүстэй харьцуулахад гал түймрийн аюул харьцангуй багатай. Ажлын байр, амрах байр гэх мэт обектын гар түймрээс сэргийлэх үүднээс галын мэдрэгч, гал унтраах хэрэгсэлээр хангагдсан. Галын аюулыг мэдээлэх хэрэгсэлээс 10 ш төхөөрөмж нэмж суулгасан.	250.0
3	Газар хөдлөлт, чичирхийллийн улмаас үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	ХАБЭА-н төлөвлөгөө, дотооддоо мөрдөх гамшиг ослын үеийн төлөвлөгөөтэй. Ажилчдад аливаа осол эрсдлийн үед өөрийгөө хэрхэн хамгаалах, цугларах цэгийн ойлголтыг ХАБЭА-н сургалтын хүрээнд таниулга хийдэг.	Үйл ажиллагааны зардал
Үйлдвэрийн ослоос урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр			
4	Үйлдвэрийн ослын улмаас хүний эрүүл мэнд, амь насанд сөргөөр нөлөөлж үйлдвэрийн үйл ажиллагаа доголдох, зогсох	- Ажилчдад өдөр тутмын зааварчилагаа өгдөг. - Оны эхэнд “Арш хур” ХХК-аас нийт ажилчдын сургалт авсан.	1,600.0
		Ажилчдад зуны нормт хувцас, ажлын бээлий, маск гэх мэт нэг бүрийн хувцас хэрэглээр хангах. Ажлын иж бүрэн хувцас 25 ш, ажлын бээлий 1650 ш гэх мэт.	7,006.2
		Түрээсийн тоног төхөөрөмжүүдийн машин техникийн үзлэгийг сар бүрийн 15-нд нэгдсэн журмаар зохион байгуулдаг бөгөөд нэг бүрийн хэрэгслийн бэлэн байдлыг байнга шалгаж, дутсан	Түрээсийн техникийн зардал

		болон эвдэрсэн нөхцөлд нөхөж болон засвар хийлгэж байна.	
Эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ			
5	Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх эрсдэл	<ul style="list-style-type: none"> - Тоос гаргахгүй боломжит бүх нөхцөлийн өөрсдийн нөөц бололцоонд тулгуурлан байнга хийдэг /усалгаа, зам талбайг түрэх, хурд тохируулах, салхины эрчим ихтэй үед уурхайн үйл ажиллагааг зогсоодог/ - УБ хотын УЦУОШГ-ийн “Байгаль Орчин, Хэмжил Зүйн Төв Лаборатор”-т хавар болон намар 2-тоо дуу чимээ, хөрс, ус, агаарын шинжилгээг тогтмол хийлгэж явдаг. Мөн 2023 оны 5-р сард БОАЖЯ-наас явагдсан нэгдсэн хяналт, судалгааны ажлын үеээр хөрс, усны шинжилгээ давхар хийгдсэн. - Шимт хөрсны ургамалын ургалтанд байнгын хяналт тавьдаг бөгөөд 5-р сард ургамалын ургалтын үед усалгаа хийсэн. 	3,077.2
Дүн			11,933.4

Зураг 43. Галын аюулыг мэдээлэх утаа мэдрэгч 10 төхөөрөмжүүдийг нэмж суурьлуулсан

Зураг 44. Ажилчдыг иж бүрэн нормын хувцасаар хангасан

CERTIFICATE

АЖ АХУЙН НЭГЖ, БАЙГУУЛЛАГЫН НИЙТ АЖИЛТНЫ ХӨДӨЛМӨРИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ЭРҮҮЛ АХУЙН 12/4 ЦАГИЙН СУРГАЛТАД НИЙТ АЖИЛТНУУДАА ХАМРУУЛСАН ТУЛ СЕРТИФИКАТ ОЛГОВ.

ФРИЕНДШИП РЕСУРСИС ХХК -д

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай ерөнхий ойлголт
 Хөдөлмөрийн тухай хууль, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн тухай хууль
 Үйлдвэрлэлийн осолд хүргэдэг аюултай хүчин зүйлс, урьдчилан сэргийлэлт, ажлын байран дахь эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлдөг хүчин зүйлсийн төрлүүд, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин /МШӨ/ Ажлын хувцас, нэг бүрийн хамгаалах хэрэгслийн төрлүүд, зохистой хэрэглээ
 Ажлын байран дахь осол, өвчлөл үүсгэж болзошгүй хүчин зүйлсийг таньж илрүүлэх, мэдээлэх, урьдчилан сэргийлэхэд ажилтны үүрэг, оролцоо
 Осолд өртөгсөд үзүүлэх анхны тусламж
 Галын аюулгүй байдал, анхны тусламж
 Ажилтны зан үйлтэй холбоотой өвчлөл, түүний урьдчилан сэргийлэлт

Г.Ган-Эрдэнэ

“АРШ ХҮР” ХХК
ЗАХИРАЛ

Н.Очирбат

“АРШ ХҮР” ХХК
СУРГАГЧ БАГШ

УЛААНБААТАР
2023 он

Зураг 45. Нийт ажилчдын сургалт /Ари хур 2023.01.17-нд/

Зураг 46. Орчны шинжилгээг 2023 оны 5-р сард 2 удаа, 9-р сард 1 удаа. /өмнөх жилийн зураг ашиглав/

2.6 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Хүснэгт 16. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг
1	Хөрс, ус, агаарын бохирдол үүсэх	Ахуйн хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан ялгалт хийх зорилгын хүрээнд уурхайн ажилчдын тосгонд тэмдэгжүүлсэн, 3-н тусгаарлалт бүхий ахуйн 2 хогийн савыг 2020, 2022 онд ашиглалтанд өгч үр дүнтэй ашиглаж байна. Ахуйн хэрэглээний хатуу хог хаягдлыг нэгдсэн байдлаар Олон-Овоо багийн хогийн цэгт төвлөрүүлдэг. Тайлант оны 5 болон 8-н сард тус бүр 1 удаа хогийг зөөвөрлөсөн.	937.1
		2021 онд грашын талбайг бүрэн цэментэн суурьтай болгосон бөгөөд техникийн засвар үйлчилгээг уг байранд хийлгэсэнээр хөрс бохирдуулахаас сэргийлдэг. Мөн 2023 онд техник засвар хийх гадна талбайг 6 мх16 м буюу 96 м ² талбайг 20-30 см зузаантайгаар төмөр бетон цутгалт хийв.	Зардал нь хөрс хамгаалах ажилд тусгагдсан
		Ангилах ялгалтын үр дүнд бий болсон хаягдал хуванцар савыг овор хэмжээг багасган шуудайлж Даланжаргалан сумын 2 догч түүхий эд авдаг хувь хүнд /9952008/ өгөхөөр төлөвлөн уурхай дээр түр хадгалж байна.	0.0
		Аюултай хог хаягдал болох гидрро болон тосыг хог хаягддаг боловсруулагч “Клин ойл”ХХК-тай гэрээ байгуулж зориулалтын газарт хуримтлал үүсгэж байгаад тушаадаг. Тайлант оны 6-н сарын 28-нд 1300 литр шингэн хаягдал тушаасан.	137.2
Физик нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр			
2	Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж, машин механизмын хөдөлгүүрээс үүдэлтэй шуугиан ажиллагсдын эрүүл мэндэд сөрөг нөлөө үзүүлнэ.	Ажилчдын амрах байрыг шинээр зохион байгуулж битүү дээвэртэй болгож, дуу чимээ тусгаарлалт, дулаан хангамж, ая тухтай нөхцөлийг бүрдүүлсэн. Орчны дуу шуугианы хэмжилтийг жилд 2 удаа хийлгэж байна. Дуу чимээ зөвшөөрөгдөх хэмжээнд байна. Бутлуурын ажилчдад хамгаалах чихэвчийг тогтмол ашиглуулдаг.	50.0
Дүн			1,124.3

Зураг 47. Ахуйн хог хаягдлын цэг /2020 онд тохижуулсан бөгөөд үргэлжсүүлэн ашиглаж байна./

Зураг 48. Дахивар хаягдлыг төвлөрүүлэх цэг / Туслан гүйцэтгэгчийн кемп/

Зураг 49. Бүх нийтийн цэвэрлэгээ

Зураг 50. Ажилчдын байр өмнө нь

Зураг 51. Ажилчдын байр одоо

Зураг 52. Хаягдал тос, дугуйг хүлээлгэн өгч байгаа нь /хуучин зураг ашиглав/

БАТЛАВ: “ФРИЕНДШИП РЕСУРСИС” ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Б.МӨНХТУЯА

БАТЛАВ: УЛААНБААТАР ХОТ “КЛИН ОЙЛ” ХХК-ИЙН ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Б.МӨНХДОРЖ

Техникийн хаягдал тос, тосолгооны шингэний хаягдлыг хүлээлгэн өгөх гэрээ

2023 оны 06-р сарын 22-ны өдөр

Ажилласан тос хүртэн авсан баримт

Клин Ойл ХХК-ийн үйлдвэр Фриендшип ресурсис ХХК-ээс 1300 л ажилласан тос хүртэн авлаа

2023.06.28

Хүртэн авсан Б. Монхдорж

Хүлээлгэн авсан Б. Монхдорж

Зураг 53. Байгуулсан гэрээ, тушаасан баримт

2.7 Удирлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

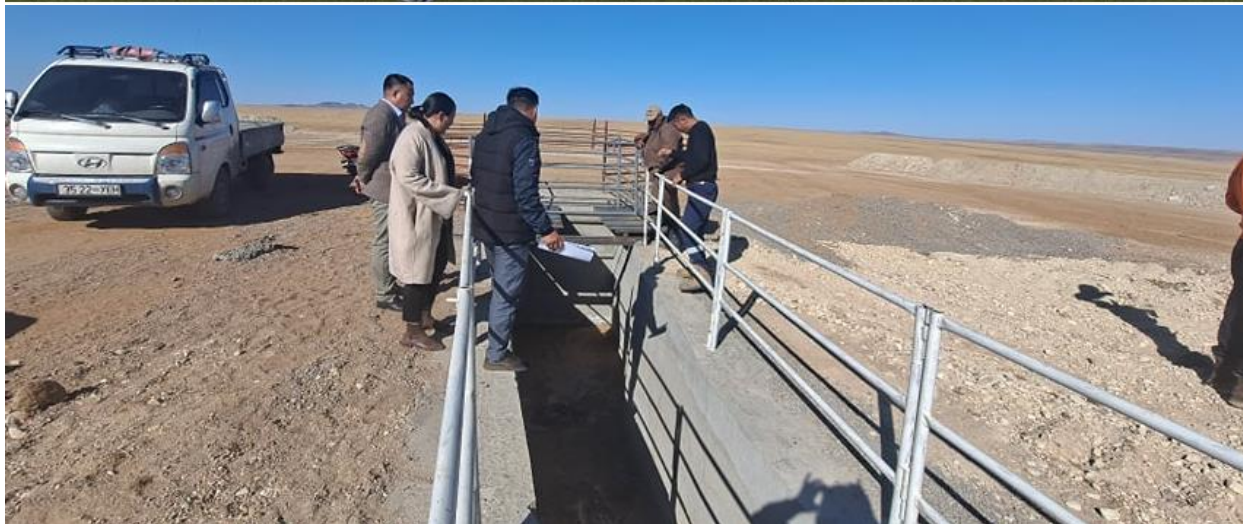
Уурхайн удирдлагын зүгээс байгаль хамгаалах бодитой ажлаас гадна шаардлагатай бичиг баримтын бүрдэл, судлагаа, хяналтын ажлыг хуулийн хугацаанд тасралгүй явуулахад анхааран ажиллаж байна. Тайлант онд 2 жил тутам хийлгэх ёстой аудит, БОННУ-д тусгагдсан багийн иргэдийн хүнсний эрүүл ахуйн нэг хэсэг болсон малын эрүүл мэндийг хамгаалах ажлын хүрээнд “мал угаалгын ванн” барих ажлын өөрийн хөрөнгө санаачлагаар хийж хэрэгжүүллээ.

Хүснэгт 17. Удирлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

№	Арга хэмжээ	Гүйцэтгэсэн ажил	Зардал мян.төг
1	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний дагуу хийж гүйцэтгэсэн ажлууд	Бүх ажилчдын сургалтыг 2023 оны 1-р сард “Арш Хур” мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэсэн. Гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр 2 ажилтанг 2023 оны 2-р сард сургалтанд хамруулж батламж олгов.	1,000.0
		Байгаль орчин хамгаалах чиглэлээрх яриа таниулгыг /ихэвчлэн хог хаягдал ангилах, аюултай хог хаягдлын тухай/ сар бүрийн 15-ний бүх ажилчдын хурлаар хийдэг.	0.0
		Байгаль орчны аудитыг “Сайн тусгал”ХХК-иар 2023 онд гэрээлэн гүйцэтгүүлж байна. Ондоо багтаж дуусна.	11,840.0
		Газрын төлөв байдал чанарын хянан баталгааг “Ворлд гоби”ХХК-ээр гэрээгээр гүйцэтгүүлж байна.	8,200.0
		Багийн иргэдийн 2-н хүүхдүүдийн сургалтийн төлбөрт 7.06 сая.төг, сум болон багийн иргэдэд өвс тэжээл 1200 боодол буюу нийт 15 сая.төг, багийн 40-н айлд тус бүр 2 тн нүүрс буюу 10.4 сая.төг, сумын иргэдэд 100 тн нүүрс буюу 14.0 сая.төгрөг гэх мэт зардлуудыг одоогийн байдлаар шийдвэрлэж ажлаад байна. Эдгээрт 46.46 сая.төгрөг зарцуулав. БОННУ-д тусгагдсан багийн иргэдийн хүнсний эрүүл ахуйн нэг хэсэг болсон малын эрүүл мэндийг хамгаалах ажлын хүрээнд “мал угаалгын ванн” барих ажлын өөрийн хөрөнгө санаачлагаар хийж хэрэгжүүллээ. Үүнд 27.18 сая.төгрөг зарцуулав.	73,643.0
	Дүн		94,683.0

Зураг 54. Сумын өвсний фондод 400 боодол өвс хураасан бөгөөд багийн хуваарилагдсан иргэдэд 800 боодол өвс тараана.

Зураг 55. Мал угаах ванныг ажлын хэсэг хүлээн авч сумын өмчлөлд бүртгэв

Шинжлэх ухааны сургууль- Нийгмийн ухааны сургууль

Борлуулагч
ТТД: 9116605
Нэр: Шинжлэх ухааны сургууль- Нийгмийн ухааны сургууль
Хаяг:

Банкны нэр: ХААН банк
Банкны дансны дугаар: 5041123790

Худалдан авагч
ТТД: 5877288
Нэр: Фриендшип ресурсис
Хаяг: Монгол, Дорноговь, Сайншанд, 2-р баг, 51

ДДТД: 000009116605000230907000001877241
Огноо: 2023-09-07 12:33:32

№	Бараа	т/ш	үнэ	Дүн
1	боловсролын болон мэргэжлийн сургалт явуулах тусгай зөвшөөрөлтэй хувь хүн, хуулийн этгээдийн эрхлэн гүйцэтгэж байгаа дүрэмд нь заасан боловсрол, мэргэжил олгох үйлчилгээ	1	2,563,500.00	2,563,500.00
Нийт үнэ:			2,563,500.00	
НӨАТ:			0.00	
Бүгд үнэ:			2,563,500.00	

ДДТД: 000005131782000230906000001787099
Огноо: 2023-08-31 23:59:59

№	Бараа	т/ш	үнэ	Дүн
1	боловсролын болон мэргэжлийн сургалт явуулах тусгай зөвшөөрөлтэй хувь хүн, хуулийн этгээдийн эрхлэн гүйцэтгэж байгаа дүрэмд нь заасан боловсрол, мэргэжил олгох үйлчилгээ	1	4,500,000.00	4,500,000.00
Нийт үнэ:			4,500,000.00	
НӨАТ:			0.00	
Бүгд үнэ:			4,500,000.00	

Зураг 56. Багийн иргэдийн оюутан залуучуудыг дэмжих ажлын хүрээнд 2-н хүүхдийн сургалтын төлбөр

3 2023 ОНЫ ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН ТАЙЛАН

Уурхай орчны няналт шинжилгээний ажлын хүрээнд Улаанбаатар хотын УЦУОШГ-ийн дэргэдэх “Байгаль Орчин, Хэмжил Зүйн Төв Лаборатор”-т 2023 оны 5 болон 9-р сард хөрс, ус, агаар болон орчны дуу чимээнд шинжилгээний ажил хийлгэсэн.

Ингэхдээ өмнөх жилүүдэд хийсэн цэгүүдэд давтан хийсэн нь харьцуулах, суурь мэдээлэл үүсгэх боломжыг бүрдүүлж эхлэж байна.

2023 оны 2 удаагын шинжилгээний ажлын зардалд 1,370.5 мян.төг зарцуулсан байна.

Мөн БОАЖЯ-ны “Байгаль орчин судалгаа шинжилгээний газар”-аас явуулсан судалгаа хяналт нэгдсэн арга хэмжээний хүрээнд уурхай дээрээс хөрсний 8-н дээж, шүүрлийн усны 1 дээж авч шинжилгээ хийсэн. Энэхүү шинжилгээний ажлын төлбөр 1,706.7 мян.төг болсон байна.

2023 онд орчны хяналт шинжилгээний хүрээнд нийтдээ 3,077.2 мян.төг зарцуулагдсан байна.

3.1.1 Агаарын бохирдол

Хүснэгт 18. Агаарын чанарын хэмжилтийн дүн (2021 он 7 болон 9-р сар)

№	Сорьц авсан цэг	Сорьц авсан өдөр	Сорьц авсан цаг	Хүхэрлэг хий мг/м ³	Азотын давхар исэл мг/м ³	Нийт тоос /TSP/мг/м ³	Дуу чимээ /ДБА/
1	Нүүрс бутлах ачих талбай	VII/05	13:40	0.019	0.032	0.246	62
		IX/14	19.20	0.025	0.028	0.057	56
2	Ажилчдын кемп, автозогсоол орчим	VII/05	14:25	0.015	0.024	0.087	42
		IX/14	18:50	0.020	0.018	0.068	54
3	Уурхай	VII/05	13:00	0.017	0.035	0.186	58
		IX/14	19.40	0.034	0.030	0.065	54
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016				0.450	0.200	0.500	60

Хүснэгт 19. Агаарын чанарын хэмжилтийн дүн (2022 он 9-р сар)

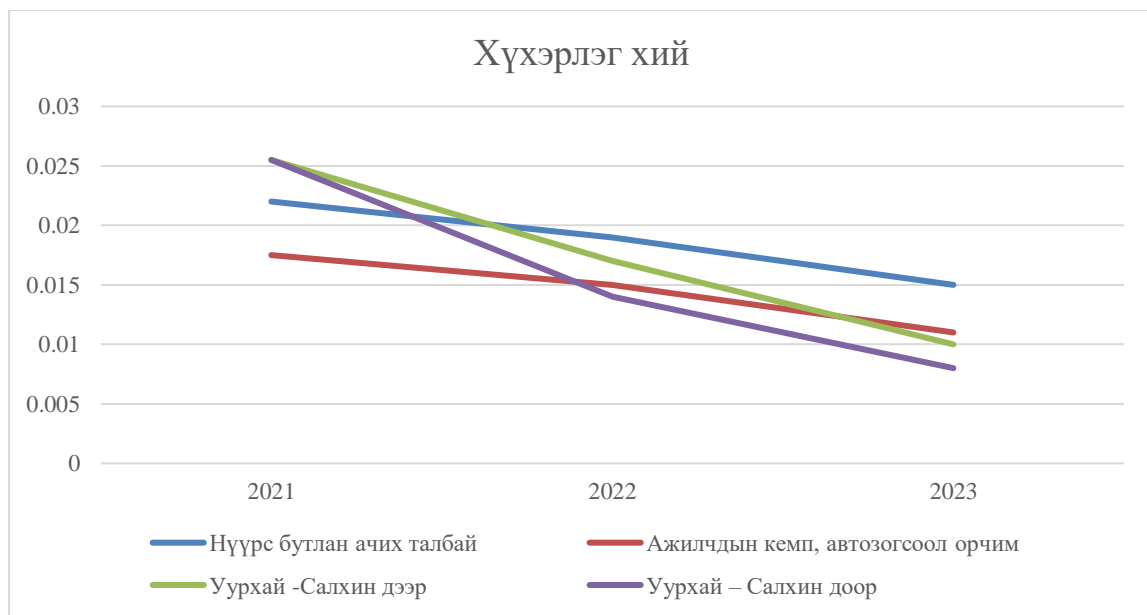
№	Сорьц авсан цэг	Сорьц авсан өдөр	Сорьц авсан цаг	Хүхэрлэг хий мг/м ³	Азотын давхар исэл мг/м ³	Нийт тоос /TSP/мг/м ³	Дуу чимээ /ДБА/
1	Нүүрс бутлах ачих талбай	IX/11	10:05	0.019	0.025	0.091	70
2	Ажилчдын кемп, автозогсоол орчим	IX/11	09:00	0.015	0.023	0.079	44
3	Уурхай -Салхин дээр	IX/11	09.35	0.017	0.020	0.075	55
4	Уурхай – Салхин доор	IX/11	10.30	0.014	0.022	0.077	48
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016				0.450	0.200	0.500	60

Хүснэгт 20. Агаарын чанарын хэмжилтийн дүн (2023 он 5-р сар)

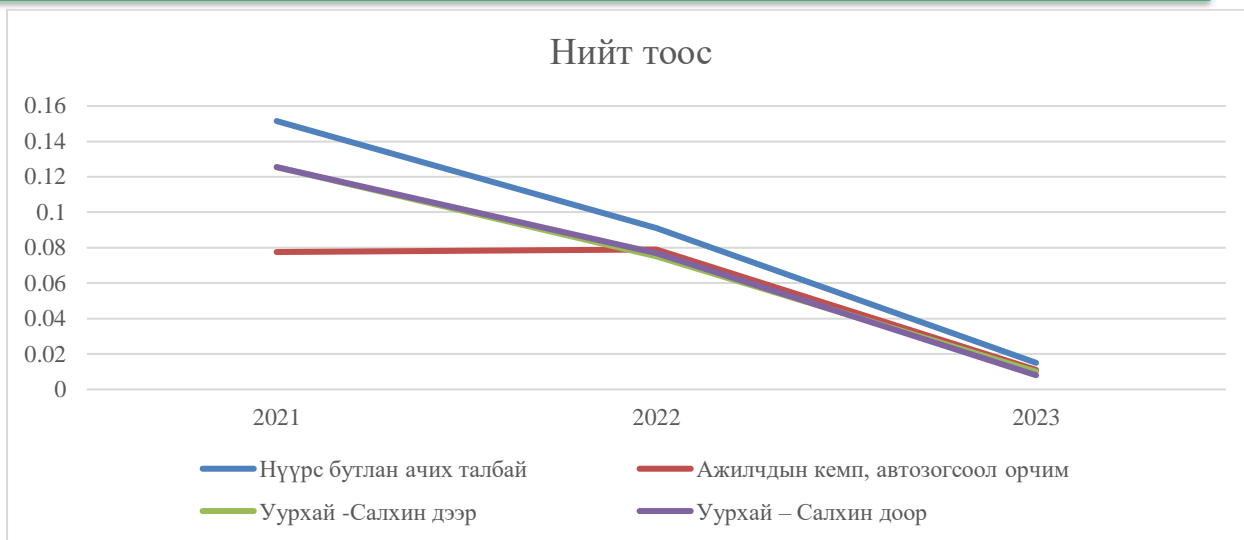
№	Сорьц авсан цэг	Сорьц авсан өдөр	Сорьц авсан цаг	Хүхэрлэг хий мг/м ³	Азотын давхар исэл мг/м ³	Нийт тоос /TSP/мг/м ³	Дуу чимээ /ДБА/
1	Нүүрс бутлах ачих талбай	V/06	13:35	0.015	0.022	0.235	50
2	Ажилчдын кемп, автозогсоол орчим	V/06	11:50	0.011	0.019	0.074	54
3	Уурхай -Салхин дээр	V/06	12.25	0.010	0.015	0.035	30
4	Уурхай – Салхин доор	V/06	12.55	0.008	0.017	0.174	50
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016				0.450	0.200	0.500	60

Тайлбар:

Хүхэрлэг хийн (SO₂) агууламж зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс даваагүй, азотын давхар ислийн (NO₂) агууламж агаарын чанарт сөрөг нөлөөлөл үзүүлэх хэмжээний байхгүй ба тоосонцрын хэмжээ зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс даваагүй. Мөн нүүрс ачих, бутлах хэсэгт их, дуу чимээний хэмжээ ихтэй байдаг тул бутлуурын ажилчдад дуу чимээний хамгаалалтыг үргэлжлүүлэн хийх хэрэгтэй.

Зураг 57. Агаарын чанарын дээжлэлтийн үр дүн-Хүхэрлэг хийн жил бүрийн үзүүлэлтээр график байгуулалт хийхэд буурах хандлагатай байна.

Зураг 58. Агаарын чанарын дээжлэлтийн үр дүн-Нийт тоосонцорын жил бүрийн үзүүлэлтээр график байгуулалт хийхэд буурах хандлагатай байна.

Зураг 59. Агаарын чанарын дээжлэлт хийж буй байдал /2022 оны зураг ашиглав/

3.1.2 Хөрсний хими, физик шинж чанар, хүнд металлын шинжилгээ

Хөрсний морфологи тогтоцын хувьд хүрэн өнгөтэй, нягт, жижиг чулуутай, ургамлын үндэстэй, ургаман бүрхэвч 70%, хуурай, бүтэц алдагдсан, үе давхарга хоорондын шилжилт тод байна.

Хөрс нь сул хүчиллэгээс сул шүлтлэг урвалын орчинтой, карбонатгүй, ялзмагийн агууламж бага зэрэг, цахилгаан дамжуулах чанар бага буюу давсжилтгүй, хөдөлгөөнт фосфорын хангамж бага зэрэг, хөдөлгөөнт калийн хангамжаар бага, механик бүрэлдэхүүн элсэнцэр. Хөрсний үржил шимийн ерөнхий түвшин бага байна.

2020, 2022, 2023 онуудад онд хийсэн хөрсний лабораторийн задлан шинжилгээний дүнгээс үзэхэд ялзмагийн хэмжээ 0.6%-0.97% болж нэмэгдсэн, хөрсний рН тогтвортой буюу 7 орчим, хөдөлгөөнт фосфор 41 мг -11 мг болж буурсан байгаа зэрэг нь хөрсний хими шинж чанарын түвшин болон ургамал ургах орчин сайн байгааг илтгэж байна.

Хүснэгт 21. Хөрсний химийн үндсэн шинж /2020 оны шинжилгээ/

Дээжний дугаар	Гүн /см/	рН /1:5/	Чийг %	Ялзмаг %	NO ₃ мг/кг	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
						P ₂ O ₅	SO ₄
1	0	7.9	0.96	0.6	3.2	41.0	19.6

Хүснэгт 22. Хөрсний химийн үндсэн шинж /2022 оны 09-р сар/

Дээжний дугаар	Гүн /см/	рН /1:5/	Чийг %	Ялзмаг %	Аммоны азот (NH ₄ -N) мг/кг	NO ₃ мг/кг	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	SO ₄
Отвол /модны орчим/	0	6.53	2.56	0.86	193.0	185.2	16.0	149.5

Хүснэгт 23. Хөрсний химийн үндсэн шинж /2023 оны 05-р сар/

Дээжний дугаар	Гүн /см/	рН /1:5/	Чийг %	Ялзмаг %	Аммоны азот (NH ₄ -N) мг/кг	NO ₃ мг/кг	Хөдөлгөөнт, мг/100г	
							P ₂ O ₅	SO ₄
Отвал /модны орчим/		7.1	1.01	0.97	19.1	4.2	17.4	121.2
Шимт хөрсний овоолго		7.2	1.03	0.15	28.4	4.5	11.6	12.6

Зураг 60. pH-ийн орчин тогтвортой, ялзмагын хэмжээ нэмэгдэх хандлагатай байна.

2021 онд хөрсний механик бохирдол буюу хүнд металлын агууламжийг төслийн талбайд 4-н цэг сонгон авч шинжлүүлэхэд ЗДХ-ээс хэтэрсэн буюу бохирдолтой хөрс илрээгүй байна.

Хүснэгт 24. Хөрсний хүнд металлын сорьц (2021 он 7 болон 9-р сар)

№	Сорьц авсан цэг	Он.сар	Cd	Pd	Hg	Cr	Zn	Cu	Co	Sr
1	Бутлуурын орчим	IX/14	Ил-гүй	14.6	Ил-гүй	Ил-гүй	75.2	26.3	7.5	213.1
2	Кемп орчим	VII/07	Ил-гүй	24.5	Ил-гүй	Ил-гүй	119.6	29.3	15.7	398.1
3		IX/14	1.5	17.9	Ил-гүй	Ил-гүй	107.4	24.02	37.5	216.7
4	Отвал	VII/07	Ил-гүй	19.4	Ил-гүй	Ил-гүй	85.4	26.3	11.9	378.7
5	Бензин түгээгүүр	VII/07	Ил-гүй	20.7	Ил-гүй	Ил-гүй	119.6	29.3	15.7	398.1
MNS 5850:2019 /ЗДХ/			3	100	2	150	300	100	50	800

Нэршил: Cd- Кадьми, Pd- Хар тугалга, Hg- Мөнгөн ус, Cr- Хром, Zn- Цайр, Cu- Зэс, Co- Кобальт, Sr- Стронци

2022 онд хөрсний механик бохирдол буюу хүнд металлын агууламжийг төслийн талбайд 3 цэг сонгон авч шинжлүүлэхэд ЗДХ-ээс хэтэрсэн буюу бохирдолтой хөрс илрээгүй байна.

Хүснэгт 25. Хөрсний хүнд металлын сорьц (2022 он 9-р сар)

№	Сорьц авсан цэг	Он.сар	Cd	Pd	Hg	Cr	Zn	Cu	Co	Sr
1	Бутлуурын орчим	IX/11	2.1	16.1	<0.0005	<0.0005	39.7	29.1. 3	8.0	243.9
2	Уурхайн салхин доор	IX/11	0.9	12.8	<0.0005	<0.0005	41.2	28.7	11.0	231.1
3	Отвал	IX/11	<0.0005	16.6	<0.0005	<0.0005	60.0	29.1	26.7	195.1
MNS 5850:2019 /ЗДХ/			3	100	2	150	300	100	50	800

2023 онд хөрсний механик бохирдол буюу хүнд металлын агууламжийг төслийн талбайд 1 цэг сонгон авч шинжлүүлэхэд ЗДХ-ээс хэтэрсэн буюу бохирдолтой хөрс илрээгүй байна.

Хүснэгт 26. Хөрсний хүнд металлын сорьц (2023 он 5-р сар)

№	Сорьц авсан цэг	Он.сар	Cd	Pd	Hg	Cr	Zn	Cu	Sr
1	Технологийн зам дагуу	V/08	0.005	11.9	<0.005	<0.005	64.3	30.7	241.9
	MNS 5850:2019 /ЗДХ/		3	100	2	150	300	100	800

Нэршил: Cd- Кадьми, Pd- Хар тугалга, Hg- Мөнгөн ус, Cr- Хром, Zn- Цайр, Cu- Зэс, Со- Кобальт, Sr- Стронци

Зураг 61. Хөрсний дээжлэлт хийж буй байдал /2022 оны зураг ашиглав/

3.1.3 Усны шинжилгээ

Уурхай жил бүр ундны усандаа шинжилгээний ажлуудыг тогтмол хийдэг. Энэ жишгийн дагуу 2023 оны 05 болон 09-р сард ундны усны 1 дээжинд шаардлагатай шинжилгээний ажлуудыг хийлгэсэн байдаг. 09-р сарын хариу хараахан ирээгүй байна.

Шинжилгээний үр дүнгүүдээс үзэхэд зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрээгүй байна.

Хүснэгт 27. Ундны усны шинжилгээний үр дүн

Сорьцын нэр	pH	EC uS/cm	SO ₄ мг/л	Cl мг/л	Ca мг/л	Mg мг/л	Na+K мг/л	HCO ₃	Эрд	Хат мг/-эқв/л
Ундны худгын ус/2022/	7.83	416	48.3	50.0	17.4	17.9	71.7	170	375	2.34
Ундны худгын ус/2023/	8.76	983	148	123	27.0	29.1	183	274	784	3.74
MNS 0900:2018	6.5-8.5	1000	500	350	100	30	-	-	-	7.0

Хүснэгт 28. Ундны усны шинжилгээний үр дүн

Сорьцын нэр	Ж/б мг/л	ПИЧ мг/л	NH ₄ мгN/л	NO ₃ мгN/л	NO ₃ мгN/л	PO ₃ мгP/л	Fe мг/л	F мг/л
Ундны худгын ус /2022 /	0.6	1.2	0.02	0.005	2.60	0.001	0.02	0.70
Ундны худгын ус /2023 /	9.4	1.6	0.67	0.233	3.28	0.001	Илрээ-гүй	0.87
MNS 0900:2018	-	-	1.5	1.0	50	3.5	0.3	0.7-1.5

Бохир усны шинжилгээг гал тогооны усанд хийлгэхэд жинлэгдэгч бодис болон химийн хэрэгцээт хүчилтөгрөгч зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс 3-аас 30 дахин их байгааг анхаарах шаардлагатай харуулж байна.

Хүснэгт 29. Ундны усны шинжилгээний үр дүн

Сорьцын нэр	Ж/б мг/л	ПИЧ мг/л	NH ₄ мгN/л	NO ₃ мгN/л	NO ₃ мгN/л	PO ₃ мгP/л	Fe мг/л	F мг/л
Ундны худгын ус /2022 /	0.6	1.2	0.02	0.005	2.60	0.001	0.02	0.70
MNS 0900:2018	-	-	1.5	1.0	50	3.5	0.3	0.7-1.5

4. 2023 ОНЫ БОМТ-НИЙ ДАГУУ ХИЙГДСЭН АЖЛЫН НИЙТ ЗАРДЛЫН НЭГТГЭЛ

Уурхай 2023 онд байгаль орчин хамгаалах төлөвлөгөөт болон төлөвлөгөөт бус ажлын хүрээнд нийтдээ 159.11 сая.төгрөгийн зардал гаргасан байна.

Хүснэгт 24. 2023 оны БОМТ-ний дагуу хийгдсэн ажлын биелэлтийн зардлын нэгдсэн тооцоо

№	Бүрэлдэхүүн хэсгүүд	Зардал мян.төг
1	Агаар мандалд учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	23,736.92
2	Усан орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	170.00
3	Хөрсөн бүрхэвчид учруулах сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	14,874.49
4	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээний биелэлтийн зардал	7,891.11
5	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний биелэлтийн зардал	3,933.56
6	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	763.20
6	Осол эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	8,856.18
7	Хог, хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	1,124.31
8	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлтийн зардал	94,683.50
11	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлтийн зардал	3,077.20
	Нийт дүн	159,110.46

ХАВСРАЛТ
МАТЕРИАЛ

БАТЛАВ:

“ФРИЕНДШИП РЕСУРСИС” ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Б.МӨНХТУЯА

БАТЛАВ:

“КЛИН ОЙЛ” ХХК-ИЙН
“ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Б.МӨНХДОРЖ

Техникийн хаягдал тос, тосолгооны шингэний хаягдалыг
хүлээлгэн өгөх гэрээ

2023 оны 06-р сарын 22-ны өдөр

Энэ хүү Техникийн хаягдал тос, тосолгооны шингэн хаягдалыг хүлээлгэн өгөх гэрээ /цаашид “Гэхээ” гэх/-г нэг талаас Дорноговь аймгийн Сайншанд сумын Алтанговь гудамж, 51-54 тоотод байрлах 5877288 тоот регистрийн дугаар бүхий “Фриендшип ресурсис” ХХК /цаашид “Үүсгэгч” гэх/-ийг төлөөлж Байгаль орчин албан тушаалтай Б.Мөнх-эрдэнэ нөгөө талаас Төв аймаг, Сэргэлэн сум, 1-р багийн нутагт байрлах 5705975 тоот регистрийн дугаартай “Клин ойл” ХХК /цаашид “Боловсруулагч” гэх/-ийг төлөөлж Б.МөнхДорж нар Монгол улсын Иргэний хууль, Хог хаягдалын тухай хууль, байгаль орчны нөлөөлөх байдлын багц хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомжийн үндэслэн дараах нөхцөлтэйгээр харилцан тохиролцож энэхүү гэрээг байгуулав.

Нэг. Ерөнхий зүйл

- 1.1 Энэхш гэрээний зорилго нь Үүсгэгч нь өөрийн үйлдвэр, уурхайгаас гарах техникийн ашигласан тос, тосол гидрийн шингэн болон бусад тосолгооны шингэний хаягдал /цаашид “Хаягдал тос” гэх/-ийг холбогдох дүрэм, журмын дагуу цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэн Үүсгэгчээс Боловсруулагчид шилжүүлэх, Боловсруулагч нь хүлээн авах, устгахтай холбогдон үүсэх харилцааг зохицуулхад оршино.
- 1.2 Хаягдал тос нь хог хаягдалын ангилалын төрлөөр аюултай хог хаягдалын А зэрэглэлд БОАЖЯСайдын А-349 тоот кодчилсон жагсаалтанд багтсан байгаль орчинд хор аюулын чанартай шингэн хог хаягдал юм.
- 1.3 Талууд гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхдээ байгаль орчны бохирдол гаргахгүй, галын аюулгүй байдлыг бүрэн сахиж, техник тоног төхөөрөмжийн аюулгүй байдлын бүрэн хангасан нөхцөлд үйл ажиллагаа явуулах шаардлагатай.
- 1.4 Энэхүү гэрээнд талууд нөгөө талынхаа хууль ёсны ашиг сонирхолыг хүндэтгэн гэрээгээр хүлээсэн үүргээ бүрэн биелүүлж үйл ажиллагаандаа хуулийг дээдлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг хүндэтгэх, нууцыг чанд хадгалах зарчмыг баримтална.
- 1.5 Энэхүү гэрээнд хавсралт №1-т үүсгэгчийн хаягдал тос цуглуулах, хадгалах, үйлдвэр, уурхайн жагсаалд, сард гарах хаягдалын хэмжээ, төрлийг бүртгэн тодорхойлож хавсаргах бөгөөд энэхүү хавсралт нь гэрээний салшгүй нэгэн гол хэсэг байна.

Хоёр, Гэрээний хугацаа

Гэрээ нь 2023 оны 06-р сарын 22-ний өдрөөс 2024 оны 12-р сарын 31-ний өдөр хүртэлх хугацаанд хүчинтэй байна.

- 1.2 Гэрээний хугацааны хэрэгжилтийг хоёр тал харилцан үйл ажиллагаа зохиистой явагдасныг хянан, дүрэм журмын биелэлтийг дүгнэж, сунгах саналыг шийдвэрлэнэ.
- 1.3 Гэрээний хэрэгжилт бүрэн хангагдсан дүгнэлтэд дараах зүйлийн биелэлтийг дүгнэнэ. Үүнд:

1.3.1 Энэхүү гэрээний баталгаанд үүсгэгч нь өөрийн эзэмшлийн талбай дээрх хог хаягдалын кодчилсон жагсаалтын 13-р бүлгийн аюултай хаягдалын литр тутамд оногдох өртөгийг 100 төгрөгт тооцон “Гэрээний үүргийг баталгаа” болгож 2023 оны 12- сарын 31 хүртэл 1000 л хаягдал тос цуглуулан тушаахаар 100.000 /нэг зуун мянган төгрөг/ Боловсруулагчид урьдчилан байршуулах.

1.3.2 Үүсгэгч нь гэрээний хугацаанд хаягдал тосыг боловсруулагчид тушаасан баримт үүсгэж “ Гэрээний үүргийн баталгаа”-г 1.3.4-ийн заалтын баримтлан буцаан авах эрхтэй.

1.3.3 Боловсруулагч нь Үүсгэгчээс гэрээний тохиролцсон хугацаанд хаягдал тосыг хүлээн аваагүй ямарч тохиолдолд “гэрээний үүргийн баталгаа”-г буцаан олгохгүй байх, хүлээн авсан хаягдал тосонд үүссэн механик хольц, бохирдолын зэргээс шалтгаалаж “ Гэрээний үүргийн баталгаа”-ны 50% хүртлэх хувийг хоргүйжүүлэх болон цэвэрлэх үйлчилгээний хөлс болгон авахыг хоёр тал үл маргах журмаар хүлээн зөвшөөрөх.

1.3.4 “Гэрээний үүргийн баталгаа”-г баримтжуулахад санхүүгийн болон хаягдалын тухай /3.4 заалт/ тодорхойлох, 6.2.4-ийн дагуу бүх зохицуулалтыг хоёр тал хуулийн дагуу хэрэгжүүлнэ.

1.4 Талууд гэрээг цуцлах саналаа ажлын 10 хоногоос доошгүй хугацаанд нөгөө талдаа бичгээр мэдэгдэх бөгөөд шийдвэрийг хамтран гаргана.

1.5 Аль нэг талаас гэрээг хүлээсэн үүргээ ноцтой зөрчсөн буюу удаа дараа гэрээний үүргээ хангалтгүй биелүүлсэн тохиолдолд гэрээг нэг талын санаачлагаар цуцлаж болно.

Гурав. Үнэ, төлбөрийн нөхцөл

3.1 Үүсгэгчийн хүлээлгэн өгөх хаягдал тосны үнэ литр тутамд “0” төгрөг /тэг төгрөг/ байна.

3.2 Хоёр талд Аюултай хог хаягдалын жагсаалтын 13-р бүлгийн хаягдалын үнэлэх ёс зүйн ашиг сонирхол байхгүй байна.

3.3 Энэхүү гэрээний хугацаанд хэдэн удаа тээвэрлэлэ хийхийг талууд тухай бүр харилцан тохиролцож шийдвэрлэнэ.

3.4 хаягдал тосны шинжилгээний лабораторийн дүнг үндэслэн ус, механик хольцийн үлдэгдэлийн хэмжээг хаягдал тосны баримтын дүнгээс хасалт хийж хаягдал тос хүлээн авсан маягт А/21 05- /-р хавсралт /Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайд 2018 оны 02-р сарын 02- ны өдрийн батлагдсан/бүртгэлд хөтлөнө.

3.5 Үүсгэгч нь “Фриендшип ресурсис”-ХХК-ийн төслийн талбайд стандарт нормын дагуу хадгалж, цуглуулан хүлээлгэн өгнө.

Дөрөв. Хаягдал тос арчих, тээвэрлэх, хүлээлгэн өгөх, хүлээн авах

4.1 Хоёр тал эрх бүхий байгуулгаас баталсан аюултай хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, савлах, түр байршуулах, тээвэрлэх аюулгүй болгох хадгалах устгах журмыг дагаж мөрдөх;

4.2 Үүсгэгч нт өөрийн төслийн талбайгаас хаягдал тосыг цуглуулах, хадгалах, тээвэрлэх, хүлээлгэн өгөх аюулгүй ажилгааг бүрэн хариуцна

4.3 Үүсгэгч нь төслийн талбайгаас хаягдал тосыг зориулалтын хуримталсан ёмкость савнаас зориулалтын тээврийн машинд тээвэрлэх, тээврийн үйл ажиллагаа, түүнтэй холбогдох үйлчилгээний хөлсийг бүрэн хариуцна.

4.4 Талууд гэрээний дагуу хаягдал тос хүлээн авах, хүлээлгэн өгөхдөө савны битүүмжлэлийг шалгаж, акт үйлдэн хүлээн авна. Актанд талуудын төлөөлөгчид гарын үсэг зурж 2 хувь үйлдэнэ.

4.5 Хэрэв хаягдал тос тээвэрлэх сав, хаягдал тосны үндсэн шинж чанарт бүрэн нийцэмжгүй, хэсэгчилсэн дээжинд химийн бодисын орц найрлагын шинж илэрсэн боловч шинж чанарт тохироогүй үйлдэл байгаа болох нь тогтоогдвол Боловсруулагч нь хүлээн авхаас хэсэгчилэн болон бүхэлд нь татгалзах эрхтэй.

4.6 Талууд энэ гэрээний 4.1-т заасны дагуу акт үйлдсэнээр хаягдал тостой холбоотой бүх эрсдэл Боловсруулагч талд шилжинэ. Боловсруулагч нь ийнхүү хүлээн авсанаас хойшхи үүсэх аливаа эрсдэлийг /дахин боловсруулах бүх үе шатанд/ бүрэн хариуцна.

4.7 Үүсгэгч нь хаягдал тосны тээвэрлэлтийг гуравдагч этгээдээр хариуцуулан гүйцэтгүүлэх тохиолдолд энэхүү гэрээний бүх зүйл заалт нэгэн адил хүчин төгөлдөр мөрдөгнө.

Тав. Үүсгэгчийн эрх, үүрэг

5.1 Үүсгэгч нь дараах үүрэгтэй:

5.1.1 Хаягдал тосыг хүлээлгэн өгөхдөө гэрээний 4 дүгээр зүйлд заасны дагуу акт үйлдэн баталгаажуулж, Боловсруулагчийн төлөөлөгчөөр гарын үсэг зуруулж авах;

5.1.2 Хаягдал тосыг хуримтлалын сав нь шингэн аюултай хаягдал хадгалах бүтээгдэхүүний стандартад нийцсэн, битүүмж алдагдалгүй газарт хадгаларх;

5.1.3 Үүсгэгч нь Боловсруулагчид хаягдал тосны хуримтлагдсан тоо хэмжээг 5-7 хоногийн өмнө мэдэгдэж, тээвэрлэлт хийх хугацааг тогтоох;

5.1.4 Хаягдал тосыг хүлээлгэн өгөхдөө Боловсруулагчийн “КЛИН ОЙЛ” ХХК-ийн байгаль орчин, ХАБЭА-н шаардлагуудыг биелүүлэх;

5.1.5 Үүсгэгч нь хууль болон гэрээгээр хүлээсэн бусад үүргээ биелүүлэх

5.1.6 Үүсгэгч нь Боловсруулагчтай гэрээ байгуулснаас хойш өөр бусад этгээдэд хаягдал тос нийлүүлэхгүй байх, эсхүл устгахгүй байх үүрэгтэй

5.1.7 Боловсруулагчийн хэвийн үйл ажиллагаанд аль болох саад учруулахгүй байх нөхцөлийг сонгож ажиллах бөгөөд боловсруулагчийн төслийн талбай, тусгай бүсэд хориглосон газар тамхи татах, согтууруулах ундаа, мансууруулах бодис хэрэглэх, хэрэглэн байдалтай нэвтрэх, эмх замбараагүй байдал үүсгэхийг ажилтнууддаа хориглох, тийм байдал үүсгэхээс сэргийлж ажиллах;

5.2 Үүсгэгч нь дараах эрхтэй

5.2.1 Гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлэхийг шаардах;

5.2.2 Боловсруулагч талд санал хүсэлтээ мэдэгдэж шийдвэрлүүлэх;

5.2.3 Энэ гэрээний Хавсралт №1-т заасан цэгийг хүссэн тоогоор харилцан нэмэх

5.2.4 Хууль болон гэрээнд заасан бусад эрх;

Зургаа. Боловсруулагчийн үүрэг, эрх

6.1 Боловсруулагч нь дараах үүрэгтэй:

6.1.1 Боловсруулагч нь хаягдал тосыг хүлээн авсанаар дүн шинжилгээ хийх, боловсруулах, устгах үйл ажиллагааг хариуцна.

6.1.2 Боловсруулагч нв гэрээний дагуу хүлээн авасан аюултай хог хаягдалыг устгах тохиолдолд тусгай бэлтгэсэн талбай, зориулалтын тоног төхөөрөмж, эсхүл байгууламж бүхий зөвшөөрөгдсөн цэгт аюулгүй болгон устгах;

6.1.3 Хаягдал тосыг дахин боловсруулахдаа хүрээлэн буй байгаль орчныг бохирдуулахгүй байхад шаардлагтай арга хэмжээг авч ажиллах;

6.1.4 Хаягдал тосыг Үүсгэгчийн мэдэгдсэн хугацаанд хүлээн авах, Хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас хоногийн хоцорлт гаргах үед тухай бү урьдчилан мэдэгдэх;

6.2 Боловсруулагч нь дараах эрхтэй

6.2.1 Санал хүсэлтээ Үүсгэгчид мэдэгдэж шийдвэрлүүлэх

6.2.2 Үүсгэгч нь гэрээгээр хүлээсэн үүргээ биелүүлхийг шаардах

6.2.3 Үйлдвэрийн лабораторийн дүгнэлтийг үндслэн механик хольц, усны хорогдолыг тооцон актад тусгана.

6.2.4 Учирсан хохирлоо үүсгэгчээс шаардах

6.2.5 Хууль болон гэрээнд заасан бусад эрх

Долоо. Талуудын хүлээх хариуцлага

7.1 Талууд гэрээгээр хүлээсэн үүргээ зохих журмын дагуу гүйцэтгээгүйгээс нөгөө талдаа хохирол учруулсан бол учирсан бодит хохирлыг нөхөн төлүүлэхээр шаардах эрхтэй. Бодит хохирол гэдэгт хохирогч талд учирсан шууд хохирол болон түүний гуравдаг этгээдийн өмнө хүлээсэн хариуцлагыг ойлгоно

7.2 Үүсгэгч нь боловсруулагчид урьдчилан мэдэгдээгүйн улмаас техник тоног төхөөрөмжийг урьдчилан бэлтгээгүй, заавар зааварчилгаа аваагүй, хяналт тавиагүй, машинн орох талбайг бэлтгээгүй, хүлээлгэн өгөхдөө хайхрамжгүй хандсан, хяналт сулруулсан улмаас гарах хохирлыг бүрэн хариуцна.

Найм. Давтагдашгүй хүчин зүйл

8.1 Гэнэтийн болон давтагдашгүй хүчин зүйл гэдэгт гэрээний талуудын хүсэл зорилгоос гадуур гэрээний үүргийг гүйцэтгэлд саад болох хүчин зүйлийг ойлгоно. энэхүү хүчин зүйл гэдэгт иргэний бослого, үймэн, зэвсэгт мөргөлдөөн, хорио цээр, үйлдвэрлэлийн талаарх засгийн газраас хэрэгжүүлэх арга хэмжээ болон байгалийн давтагдашгүй хүчин зүйлс болох салхи шуурга, гал түймэр, газар хөдлөлт үер зэрэг гамшигт нөхцөл байдал хамаарна. Энэхүү гэнэтийн болон давтагдашгүй хүчин зүйлийн нөлөөллөөс болж талууд үүргээ гүйцэтгэж чадахгүй болсон тохиолдолд тус хугацаагаар гэрээгээр хүлээсэн үүргийг хэрэгжүүлэх хугацаа сунгагдах ба энэ дохиолдолд аль ч тал хариуцлага хүлээхгүй. Ийнхүү гэнэтийн болон давтагдашгүй хүчний нөлөөлөл болсон гэдгийг талууд баримтаар баталгаажуулах үүрэгтэй.

8.2 Хэрэв талуудын аль нэг нь гэрээгээр хүлээсэн үүргээ давтагдашгүй хүчин зүйлийн нөлөөллөөс зохих ёсоор гүйцэтгэх боломжгүй бол нөхцөл байдалд орсон бол нөгөө талдаа нэн дариу мэдэгдэнэ.

Ес. Маргаан шийдвэрлэх

9.1 Энэхүү гэрээг хэрэгжүүлэх явцад гэрээний үүргийн гүйцэтгэл болон хуулийн дагуу үүсч болох бүхий л үүргийн гүйцэтгэлтэй холбоотой аливаа маргааныг гэрээний талууд нэн тэргүүнд зөвшилцөх замаар шийдвэрлэнэ.

9.2 Талууд харилцан тохиролцоонд хүрч чадаагүй тохиолдолд Монгол улсын шүүхээр хянан шийдвэрлүүлнэ.

9.3 энэ гэрээ нь Монгол улсын хуулийн дагуу үйлдэгдсэн ба тэдгээр хуулийн хэм хэмжээнд тайлбарлагдана ойлгогдоно.

Арав. Бусад зүйл

10.1 Энэхүү гэрээ нь Талуудын эрх бүхий төлөөлөгчид гарын үсэг зурж, тэмдэг дарснаар хүчин төгөлдөр болно.

10.2 Энэхүү гэрээ хэрэгжих явцад гэрээнд аливаа нэмэлт өөрчлөлт оруулах, нэмэлт гэрээ байгуулах тохиолдолд бичгээр үйлдэж эрх бүхий албан тушаалтан гарын үсэг зурж, тэмдэг дарж баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.

10.3 Энэхүү гэрээг монгол хэл дээр бичгээр 1 хувь үйлдэх бөгөөд Үүсгэгчид 1 хувь, Боловсруулагчид 1 хувийг хадгалах бөгөөд хувь тус бүр хууль зүйн ижил хүчинтэй байна.

Гэрээг байгуулсан

Үүсгэгч талыг төлөөлж:

“Фриендшип рэсурсис” ХХК-ийн

Ерөнхий инженер Н. Эрдэнэбаяр

.....

Холбогдох утас : 80085598

Боловсруулагч талыг төлөөлж:

“Клин ойл” ХХК-ийн

.....

Холбогдох утас : 99095728

Үүсгэгчийн талын харилцах албан тушаалтаны мэдээлэл

№ Албан тушаал	Овог нэр	Холбогдох утас	Е-майл
Ерөнхий инженер	Н. Эрдэнэбаяр	80085598	
Байгаль орчны ажилтан	Б.Мөнх-Эрдэнэ	88580283	

Боловсруулагч талын харилцах албан тушаалтаны мэдээлэл

№ Албан тушаал	Овог нэр	Холбогдох утас	Е-майл
Оператор	Н. Чинбичирэлт	91901214	
Оператор	Б. Мөнхбат	96683029	

Ажилласан тас хурдан алсан багшилт

Хийн Ойн ХХК-ийн үйлдвэр Францын ресурс ХХК-аас

1300 л ажилласан тас хурдан алсан

2023.06.28

Хурдан алсан Б. Монголор

Хурдан алсан Б. Монголор

БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ
**УМАРД ГОВИЙН ГҮВЭЭТ-ХАЛХЫН
ДУНДАД ТАЛЫН САВ ГАЗРЫН
ЗАХИРГАА**

42015 Говьсүмбэр аймаг, Сүмбэр сум, 3 дугаар баг,
Найрамдал хотхон, Утас/Факс: (976) 7054 3599,
И-мэйл: umardgobi14@gmail.com, Вэбсайт: www.gobiwater.mn

2023.04.06 № 99
танай _____-ны № _____-г

Г “ФРИЕНДШИП РЕСУРСИС” ХХК-Д Г

Танай байгууллагын албан хүсэлтийн дагуу 2023 оны уурхайн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, БОМТ, БОНБНҮ ТЭЗҮ-г үндэслэн 2023 оны ус ашиглуулах дүгнэлтийг гарган хавсралтаар хүргүүлж байна.

Хувийг: Дорноговь Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газарт

Хавсралт 3 хуудастай.

ДАРГА

Б.ОТГОНСҮРЭН

УМАРД ГОВИЙН ГҮВЭЭТ-ХАЛХЫН ДУНДАД ТАЛЫН САВ ГАЗРЫН ЗАХИРГАА
УС АШИГЛУУЛАХ ДҮГНЭЛТ

2023 оны 04-р сарын 06-ны өдөр

Дугаар: 04

Чойр хот

1. Аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, хаяг, утас факс, улсын бүртгэлийн дугаар:
“ФРИЕНДШИП РЕСУРСИС”ХХК. Захирал Б.Мөнхтуяа, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 1-р хороо,Энхтайвны өргөн чөлөө, Ди Эйч Эл байр,300 тоот Утас: 77281818 80085598, Факс: Улсын бүртгэлийн дугаар:9019078082. Регистрийн дугаар: 5877288.
2. Төслийн нэр, байршил:
Далангийн нүүрсний орд нь Улаанбаатар хотоос 270 км, Төмөр замын 25 дугаар зөрлөгөөс 24 км Даланжаргалан сумаас баруун хойш 28 км, Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутагт байрладаг.
3. Төсөл хэрэгжүүлэгч:
“Фриендшип ресурсис” ХХК
4. Тусгай зөвшөөрлийн болон талбайн координат / х,у /:
MV - 014492 271.73га
1. 108°58'1.63^{II} 46°8'11.66^I
2. 108°58'1.63^{II} 46°7'51.66^{II}
3. 108°58'21.62^{II} 46°7'51.66^{II}
4. 108°58'21.62^{II} 46°7'31.65^{II}
5. 108°57'51.63^{II} 46°7'31.65^{II}
6. 108°57'51.63^{II} 46°7'11.66^{II}
7. 108°56'41.63^{II} 46°7'11.66^{II}
8. 108°56'41.63^{II} 46°7'51.66^{II}
9. 108°57'26.62^{II} 46°7'51.66^{II}
10. 108°57'26.62^{II} 46°8'11.66^{II}
5. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний нэр төрөл зориулалт:
Чулуун нүүрсний ордоос ил, далд аргаар нүүрс олборлох,
6. Үйлдвэрийн техник, технологи / ажиллах горим, хүчин чадал /:
Уурхайд HYUNDAI фирмийн RX500LC-7 төрлийн 3,2м³ шанаганы багтаамжтай экскаватор 4ш, RX1200-9 төрлийн 6.7м³ 5.4м³ багтаамжтай кскаватор1ш, 50тн даацтай 9 ширхэг, 30 тн даацтай автосамосвол 5 ширхэг, өрмийн машин 2ш POWER-4000 зэрэг техник тоног төхөөрөмж ажиллана.
7. Үйлдвэрлэх боловсруулах бүтээгтхүүний хэмжээ
Далангийн уурхайн 2023 оны уулын ажлын хэмжээ уулын цулаар 2,792.36 мян.м³ байна. Үүнээс ил уурхайн уулын ажлын хэмжээ нь олборлолтонд өртөх нөөц нь 608.35 мян.тн, хөрс хуулалт 2,324.39 мян.м³ байна.
8. Усны эх үүсвэр, нөөц, чанар, хоногт ашиглах хэмжээ
Гидрогеологийн өрөмдлөгийн мэдээлэл болон гидрогеологийн нөхцлөөс харахад усны эрдэсжилт нь 2,0г/л бөгөөд ундны усны үндсэн шаардлагыг хангахгүй, зонхилон сульфат-хлорын найрлагатай, одоогоор ундны усыг Даланжаргалан сумаас зөөврөөр авдаг.
9. Усны барилга байгууламжууд / нэр, хүчин чадал, хэмжээ, дамжуулах шугам сүлжээний урт, диаметр/
Усан сангийн мэдээлэл байхгүй,

10. Худаг, өргөлтийн станцууд, усны тоолуур / насосны хүчин чадал, марк /:
Худаггүй

11. Байгаль орчны үнэлгээ, нөхцөл:

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээг “Солонгон төгөл” ХХК 2022 онд гүйцэтгэсэн.

12. Онцгой нөхцөл:

-

13. Холбогдох хууль, дүрэм, журам, норм стандартын дагуу усны зарцуулалтыг тооцоход:

“Фриеншип ресурсис” ХХК-ийн “2023 оны ашиглалтын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө”
 $0.5 \text{ л/сек} \times 86400/1000 \times 270 \text{хон} = 11'664 \text{ м}^3/\text{жил}$ – нийт шавхан зайлуулах усны хэмжээ уурхайд ашиглах усны хэмжээ
 $80 \text{хүн} \times 150 \text{л} \times 220 \text{хон} = 2640 \text{ м}^3/\text{жил}$ - унд ахуйд хэрэглэх ус.
 $200 \text{ ш} \times 50 \times 90 = 900 \text{ м}^3/\text{жил}$ - 2023 онд шинээр тарих модны усалгаанд
 $10 \text{м} \times 2500 \text{м} \times 2 \text{л} \times 90 \text{хон} = 4500 \text{ м}^3/\text{жил}$ – зам талбайн усалгаанд.
/Зам талбай, ногоон байгууламжийн усалгаанд шавхан зайлуулж буй усаа ашиглана./

14. Холбогдох хууль, тогтоол шийдвэрийн дагуу оногдуулах усны төлбөрийн хэмжээ:

Засгийн газрын 2013 оны 09 дүгээр сарын 21-ний өдрийн 326 дугаар тогтоолын 2-р хавсралтын дагуу унд ахуйн зориулалтаар ашиглах **2640 м³** усыг төлбөрөөс чөлөөлнө.

Нүүрс олборлох зориулалтаар уурхайн карьераас $9'504.0 \text{ м}^3/\text{жил}$ усыг шавхан зайлуулж байгаа тул төлбөрийн хэмжээг: Засгийн газрын 2013 оны 09 дүгээр сарын 21-ний өдрийн 326 дугаар тогтоол, Засгийн газрын 2013 оны 09 дүгээр сарын 21-ний өдрийн 327 дугаар тогтоолыг үндэслэн урьдчилсан байдлаар тооцвол:

1 м^3 усны нөөц ашигласны төлбөр: $3700 \text{ төг}/\text{м}^3 \times 0.15 \times 1.6 = 888 \text{ төг}$

-3700 төг/м³—Умард говийн гүвээт халхын дундад талын сав газарт газрын доорх ус ашигласан нөхцөлд тооцох экологи, эдийн засгийн суурь үнэлгээ.

-(15%)---Засгийн газрын 2013 оны 326 дугаар тогтоолын дагуу батлагдсан усны

нөөц

ашигласны төлбөрийн 7 (В)-д заасан хувь, хэмжээ.

-1,6 - Засгийн газрын 2013 оны 327 дугаар тогтоолын дагуу шавхан зайлуулахад тооцох ашиглалтын зориулалтын итгэлцүүр.

$11'664 \times 888 \text{ төг} = 10'357'632 \text{ төгрөг}$ /арван сая гурван зуун тавин долоон мянга зургаан зуун гучин хоёр төгрөг/

15. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд усны нөөцийг хэмнэх эргүүлж ашиглах даалгавар.

“Ус бохирдуулагчийн төлбөрийн тухай”-ийн дагуу хаягдал ус хаях, зайлуулах цэг тогтоолгох, зөвшөөрөл авах

16. Тавигдах шаардлага, цаашид авах арга хэмжээний талаарх зөвлөмж:

✓ Усны тухай хуулийн 28.6, 29.1 дэх заалтын дагуу Дорноговь аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газраас ус ашиглах зөвшөөрөл авч, гэрээ байгуулах.

✓ Усны тухай хуулийн 28.18-д зааснаар ус ашиглуулах дүгнэлт, холбогдох зөвшөөрөлгүйгээр ус ашиглавал “Зөрчлийн тухай” хуулийн дагуу арга хэмжээ авахыг анхааруулж байна.

✓ “Усны тухай” хуулийн 31.2-т зөвшөөрсөн хэмжээнээс илүү ашигласан усны төлбөрийг 50 хүртэл хувиар өсгөн тооцож төлөхөөр заасныг анхаарч, жил бүрийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн төлөвлөгөө, календарьчилсан графикийг үндэслэлтэй, үнэн зөв гаргаж байх.

✓ Улсын усны мэдээллийн сан бүрдүүлэхэд шаардлагатай мэдээ тайлан, ус ашиглах зөвшөөрөл, гэрээ, усны нөөц ашигласны төлбөрийн баримт, ус ашиглалтын тоо, хэмжээг 2023 оны 12 дугаар сарын 25-ны дотор “Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газар”-ын захиргаанд ирүүлэх.

ХЯНАСАН:

УГГХДТСГЗ-НЫ ДАРГА

Б.ОТГОНСҮРЭН

ДУГНЭЛТ ГАРГАСАН:

УГГХДТСГЗ-НЫ МЭРГЭЖИЛТЭН

Б.САРАНТУЯА

friendship resources <friendshipresourcesmn@gmail.com>

Татвар төлөлтийн мэдээлэл

1 message

State bank (Internet bank) <ebank@statebank.mn>
To: friendshipresourcesmn@gmail.com

Thu, Jun 29, 2023 at 9:49 AM

Төрийн банк

Огноо:2023/06/29

ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ

Харилцагчийн нэр:##custName##
Регистрийн № 5877288
MN610034106000065052
Төлбөрийн мэдээлэл

Журналын №: 858090320956
ФРИЕНДШИП РЕСУРСИС ХХК
Теллер №: 6

№	Тайлант огноо	Татварын төрөл	Нэхэмжлэх, хөрөнгийн дугаар	Төрийн сангийн дансны данс, нэр	Дүн
1	2023 он	Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны төлбөр	3230602081671	100060000944 До.Ус ашигласны төлбөр	10,357,632.00
Нийт татварын дүн					10,357,632.00
Гүйлгээний шимтгэл					300.00
Нийт төлөх дүн:					10,357,932.00

ФРИЕНДШИП РЕСУРСИС ХХК /...../

Төрийн банк ...../Салбар, тооцооны төв, касс/
Банкны ажилтны нэр, гарын үсэг, тэмдэг/...../
Танд баярлалаа

11/2/22, 10:19 AM

Gmail - Татвар төлөлтийн мэдээлэл

friendship resources <friendshipresourcesmn@gmail.com>

Татвар төлөлтийн мэдээлэл

1 message

State bank (Internet bank) <ebank@statebank.mn>
To: friendshipresourcesmn@gmail.com

Wed, Nov 2, 2022 at 10:19 AM

Төрийн банк		Огноо:2022/11/02			
ТАТВАР ТӨЛСӨН БАРИМТ					
Харилцагчийн нэр:##custName## Регистрийн № 5877288 MN610034106000065052 Төлбөрийн мэдээлэл			Журналын №: 834190564389 ФРИЕНДШИП РЕСУРСИС ХХК Теллер №: 6		
№	Тайлант огноо	Татварын төрөл	Нэхэмжлэх, хөрөнгийн дугаар	Төрийн сангийн дансны данс, нэр	Дүн
1	2022 оны 4- р улирал	Ус бохирдуулсны төлбөр	3221100193860	100900000417 ТЕГ.Ус бохирдуулсны төлбөр	330,000.00
Нийт татварын дүн					330,000.00
Гүйлгээний шимтгэл					300.00
Нийт төлөх дүн:					330,300.00

ФРИЕНДШИП РЕСУРСИС
ХХК /...../

Төрийн банк ...../Салбар, тооцооны
төв, касс/
Банкны ажилтны нэр, гарын үсэг, тэмдэг/...../
Танд баярлалаа

Аж ахуйн нэгжийн нэр:
Ашигт малтмалын төрөл:
Ашигдлын тусгай зөвшөөргийн дугаар:

Френдшип Ресурсис
Чулуун
MV-014492

Ашигт малтмал газрын тосны газар

Төлөвлөгөөний нг: 2023

Маягт-10

Байгаль орчны нөхөн сэргээлт

Д/л	Үзүүлэлт	Талбай		Эзэлгүүр		Зардлын хэмжээ		Тайлбар	Солбицол										
		Хэмжээ нэгж	Тоон утга	Хэмжээ нэгж	Тоон утга	Хэмжээ нэгж	Тоон утга		Уртраг				Өргөрөг			Метрийн			
										№	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек	Град	Мин	
1	Техникийн нөхөн сэргээлт - Гадаад овоолго	га		м3		сая.төг		Хийгдэж эхлэх болоогүй											
										1									
2	Техникийн нөхөн сэргээлт - Дотоод овоолго	га	2.2	м3	2321880	сая.төг		2 болон 3-р давхаргын ашигтайрсан орчон зайд дотоод овоолго үүсгэнэ											
										1								5109603	341988
										2								5109603	342619
										3								5109388	342566
										4								5109406	342010
3	Биологийн нөхөн сэргээлт Шимт хөрс	га	1.28	м3	56580	сая.төг	3	шимт хөрсний овоолгыг хадгалах, хамгаалах ажил хийгдэнэ											
										1								5109391	342607
										2								5109545	342660
										3								5109545	342712
										4								5109390	342708
4	Биологийн нөхөн сэргээлт Биологи	га		м3		сая.төг		Хийгдэж эхлэх болоогүй											
										1									
5	Дүйцүүлэн хамгаалах нөхөн сэргээлт	га	3	м3		сая.төг	4	Сумаас зааж өгөх талбайг нөхөн сэргээнэ											
										1									
6	Уурхайг тохиоуулах, тосгон орчим хийгдэх нөхөн сэргээлт	га	1.3	м3		сая.төг	3	Уурхайн адалбар газарт суулгасан 1320 ш говийн хайлаас болон 470 ш											
										1								5110030	341441
										2								5110026	341592
										3								5109913	341573
										4								5110003	341437
7	Байгаль орчид нөлөөлөх нөлөөллийг судлах, хяргаалах	га	92.75	м3		сая.төг	4	Уурхайн талбайн байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын судалгаа, шинжилгээний											
										1									
Нийт		га	100.53	м3	2,378,460.00	сая.төг	14.00												

Төлөвлөгөө гаргасан: Н.Эрдэнэбаяр
Албан тушаал:

(Handwritten signature)

Хүлээн авсан
Мэргэжилтэн
Хүлээн авсан
Мэргэжилтэн
230101

БАТЛАВ:
Байгаль орчин, аялал жуулчлалын
гүйцэтгэх газрын даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч:
/Н.ОТГОНБАЯР/

БАТЛАВ:
"Фриендшип ресурсис"ХХК-ийн
гүйцэтгэх захирал
/Б.МӨНХТУЯА/

УС АШИГЛАХ ГЭРЭЭ

2023 оны 05 дугаар сарын 03-ний өдөр

Дугаар 03

Сайншанд сум

Нэг. Ерөнхий зүйл

Усны тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.4, 28.6, 29 дүгээр зүйлийн 29.1-д заасны дагуу "Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газрын захиргаа"-ны 2023 оны 04 дүгээр сарын 06-ны өдрийн 04 тоот ус ашиглуулах дүгнэлтийг үндэслэн:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж Дорноговь аймгийн Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын Усны нөөц, ашиглалт хамгаалалт хариуцсан мэргэжилтэн Ширнэн овогтой Амгалансайхан, Ус ашиглагчийг төлөөлж Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын төвөөс баруун хойш 28 км-зайд орших, улсын бүртгэлийн дугаар 9019078082 тоот гэрчилгээ, 5877288 тоот регистрийн дугаартай чулуун нүүрсний ордоос ил аргаар нүүрс олборлох "Фриендшип ресурсис" ХХК-ийн Ерөнхий инженер Нямдондов овогтой Эрдэнэбаяр нар ус ашиглах талаар тохиролцон энэхүү гэрээг 1 жилийн хугацаатайгаар байгуулав.

Хоёр. Гэрээний гол нөхцөл

2.1. Ус ашиглах зориулалт: Уурхайн хүн амын унд ахуйн хэрэгцээнд болон зам талбайн тоосжилт дарахад усны нөөцийг ашиглана. Зам талбайн усалгаанд шавхан зайлуулж буй усаа ашигладаг.

2.2. Ашиглах усны хэмжээ:

2.2.1. унд-ахуйд 2640,0 м³ /жил/

2.2.2. уурхайгаас шавхан зайлуулах 11664,0 м³ /жил/

2.2.3. уурхайн зам талбайн усалгаанд 4500,0 м³ /жил/

2.2.4. ногоон байгууламжийн усалгаанд 900,0 м³ /жил/

2.3. Усны чанар, найрлага: Гүний худгийн уснаас улирал тутам дээж авч шинжилгээ хийлгэн шинжилгээний хариу болон дүгнэлтийг тухай бүрт нь Байгаль орчин аялал жуулчлалын газарт ирүүлнэ.

2.4. Усны эх үүсвэр болон байршил: Гидрогеологийн өрөмдлөгийн мэдээлэл болон гидрогеологийн нөхцлөөс харахад усны эрдэсжилт нь 2,0 г/л бөгөөд ундны усны үндсэн шаардлагыг хангахгүй, зонхилон сульфат-хлорын найрлагатай. Унд ахуйд хэрэглэгдэх усыг Даланжаргалан сумаас зөөврөөр авч хэрэглэдэг.

Худгийн координат:

1-р худаг: 108° 58' 24" 46° 06' 32" өндөршил 1247м, гүн 120м, ундрага 1,5 л/сек

2-р худаг: 108° 58' 29.9" 46° 07' 3.1' өндөршил 1250м, гүн 150м, ундрага 2,5 л/сек
Барилга байгууламж Мэдээлэл байхгүй.

Тоног төхөөрөмжийн нэр, марк: Хяналтын нэг цооногтой.
Хүчин чадал:

2.5. Хаягдал усны хэмжээ: Унд-ахуйн хэрэгцээний бохир усыг хөрсөнд нэвчүүлэн зайлуулна.
Стандартын шаардлага: Хаягдал бохир усыг цэвэршүүлэн хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэхдээ
цэвэршүүлсэн бохир усны ерөнхий шаардлага /MNS-4943:2011/-ыг ханган ажиллана.

Хаях цэгийн байршил:

2.6. Хаягдал усан дахь бохирдуулах бодисын хэмжээ:

Жинлэгдэх бодис, кг.....

Органик бодис, кг.....

Эрдэс бодис, кг.....

Хүнд металл, кг.....

Аюултай бохирдуулах бодис, гр.....

2.7. Бохир ус цэвэрлэх барилга байгууламжийн байршил, хүчин чадал, технологи, цэвэрлэх
арга, цэвэрлэгээний түвшин: Унд-ахуйн бохир усыг хөрсөнд нэвчүүлэн зайлуулна.

2.8. Усны эх үүсвэрийг хамгаалах, усны нөөц хомсдох, бохирдохоос сэргийлэх арга хэмжээ,
түүнд зарцуулах хөрөнгийн хэмжээг төлөвлөж ирүүлнэ.

2.9. Усны тоолуур:

Төрөл, нэр, дугаар:

2.10. Ус ашигласны нэгж төлбөрийн хэмжээ:

Дүгнэлт 14-д заасны дагуу нийт 11664,0 м³ усны нөөцийн төлбөр 10357632,0 төг /арван сая
гурван зуун тавин долоон мянга зургаан зуун гучин хоёр төгрөг/

2.11. Хаягдал усан дахь нэгж бохирдуулах бодист ногдох төлбөрийн хэмжээ:

Гурав. Талуудын эрх, үүрэг

Гэрээ байгуулагч талууд Усны тухай хуулийн 7.5, 10.1.18, 13.1.1, 13.1.5, 18.1.4, 19.1.2, 19.1.4,
26.1, 28.4, 28.8, 30.1, 31.1-д заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

Дөрөв. Бусад

4.1. Гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан өдрөөс эхлэн хүчин
төгөлдөр болно.

4.2. Ус ашиглуулах дүгнэлт, ус ашиглах зөвшөөрөл, хаягдал усны талаарх дүгнэлт, хаягдал ус
зайлуулах зөвшөөрөл, шинжилгээний үзүүлэлт, экологийн паспорт хөтлөх /MNS 4219-94/
Засгийн газрын тогтоол, төлбөр тооцох аргачлал нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.

4.3. Гэрээний 2.3, 2.4, 2.6, 2.7, 2.8 дахь заалтуудад заагдсан чанар, найрлага, байршил,
бохирдуулах бодисын хэмжээ, хаягдал ус хаях цэгийн байршил, ус хамгаалах арга хэмжээний
талаарх мэдээллийг тусгайлан гаргаж Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газарт ирүүлнэ.

4.4. Ус ашиглуулагч нь 2023 оны 11 дүгээр сарын 01-ний дотор ус ашиглалтын тайлан болон усны нөөц ашигласны төлбөрийн мэдээг хүлээн авч гэрээний биелэлтийг дүгнэж, тэмдэглэл үйлдэнэ.

4.5. Талуудын тохиролцооноор гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох ба бичгээр үйлдэнэ.

4.6. Гэрээг Усны тухай хуулийн 17.1.9, 29.3 дахь заалтууд болон дор дурдсан үндэслэлээр хугацаанаас нь өмнө цуцалж болно.

4.6.1. ашиглаж байгаа усны эх үүсвэр тусгай хэрэгцээнд шилжсэн;

4.6.2 аль нэг тал татан буугдсан бол.

4.7. Талуудын хооронд үүссэн маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд эс зөвшөөрвөл холбогдох шатны шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж:

БОАЖГ-ын Усны асуудал хариуцсан
мэргэжилтэн...../Ш.Амгалансайхан/

Хаяг: Дорноговь аймаг, Сайншанд хот,
Төрийн өмчийн 3-р байр, 2 давхарт 206 тоот
Харилцах утас:0252242726, 90990887

Ус ашиглагчийг төлөөлж:

"Фриендшип ресурсис"ХХК-ийн
Ерөнхий инженер...../Н.Эрдэнэбаяр/

Хаяг: Дорноговь аймаг,
Даланжаргалан сум
Харилцах утас: 80085598

ДОРНОГОВЬ АЙМАГ
БАЙГАЛЬ ОРЧИН,
АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗАР

Орон нутгийн өмчийн III байр, Залуучууд гудамж,
3 дугаар баг, Сайншанд сум, Дорноговь аймаг, 44103
Утас: (976) 7052 2663, факс: (02-522) 4-27-26
Цахим шуудан: Dgaboajg@do.mnc.gov.mn
Цахим хаяг: www.do.mine.gov.mn

2023.05.05 № 208
танай _____-ны № _____-т

“ФРИЕНДШИП РЕСУРСИС” ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Б.МӨНХТУЯА
ТАНАА

Танай 2023 оны 04 дүгээр сарын 16-ны өдрийн 23/30 тоот албан бичиг, “Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газрын захиргаа”-ны 2023 оны 04 дүгээр сарын 06-ны өдрийн 99 тоот албан бичиг, ус ашиглуулах 04 тоот дүгнэлтийг үндэслэн 2023 оны ус ашиглах зөвшөөрлийг гарган гэрээг батлан хавсралтаар хүргүүллээ.

Хувийг Аймгийн Татварын хэлтэс,
Даланжаргалан сумын Засаг даргын тамгын газарт
Хавсралт .... хуудастай.

ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР
ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ Б.МӨНХТУЯА

442330301

D:\албан тоот 2023\A5 2023.docx

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ГАЗРЫН
ДАРГЫН ТУШААЛ

2023 оны 05 сарын 04 өдөр

Дугаар А/20

Сайншанд сум

Ус ашиглуулах зөвшөөрөл
олгох тухай

Усны тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.6 дахь заалт, "Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газрын захиргаа"-ны даргын 2023 оны 04 дүгээр сарын 06-ны өдрийн 04 тоот ус ашиглуулах дүгнэлтийг үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутагт үйл ажиллагаа явуулдаг "Фриендшип ресурсис" ХХК-нд 19704,0м³ усыг унд, ахуй болон үйлдвэрлэл, үйлчилгээний хэрэгцээнд 1 жилийн хугацаагаар ашиглахыг зөвшөөрсүгэй.

2. Даланжаргалан сумаас ус ашиглах эрхийн бичиг авч төлбөрийг хугацаанд нь барагдуулан, усны эрүүл ахуйн бүс тогтоон хамгаалж, тоолууржуулах, усны чанарын шинжилгээ хийлгэн тайлан мэдээг ирүүлж усны дүгнэлт, гэрээнд заасан үүргийг хэрэгжүүлж хуулийн дагуу ажиллахыг "Фриендшип ресурсис" ХХК-ийн гүйцэтгэх захирал (Б.Мөнхтуяа)-д, усны төлбөрийг ногдуулж, төлөлтөд хяналт тавьж ажиллахыг Даланжаргалан сумын Байгаль орчны бодлогын мэргэжилтэн (С.Дандарбаатар)-д даалгасугай.

3. Энэ тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын Усны нөөц, ашиглалт, хамгаалалт хариуцсан мэргэжилтэн (Ш.Амгалансайхан)-д үүрэг болгосугай.

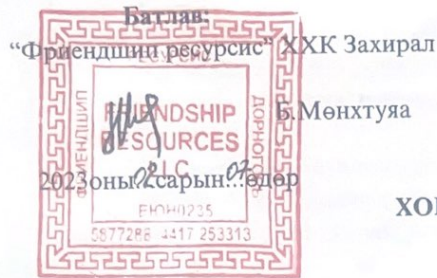
ДАРГЫН ҮҮРГИЙГ ТҮР

ОРЛОН ГҮЙЦЭТГЭГЧ

Н.ОТГОНБАЯР

442310084

ХОГ ХАЯГДЛЫН ГЭРЭЭ

2023 оны 01 сарын 31-ны өдөр

№ 01

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

Монгол улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Ариун цэврийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйл, Хог хаягдлын тухай хуулийн 9.2, 20.1, 20.2, Сумын ИТХ-ийн 2022 оны 12 сарын 12 өдрийн 11/07 тоот тогтоолыг үндэслэв.

Хүний эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгах түүнээс урьдчилан сэргийлэх ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулж эргүүлэн ашиглах, тээвэрлэх булах болон орчны ариун цэврийг тогтмол цэвэр байлгах, цэвэр эрүүл орчинд ажиллаж амьдрах орчныг бий болгоход оршино.

Хоёр. Гэрээ байгуулагч талууд

Нэг талаас Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын ЗДТГ-ыг төлөөлж БОБМэргэжилтэн ажилтай С.Дандарбаатар нөгөө талаас “Фриендшип ресурсис” ХХК-ийн /Улаанбаатар хот ХУ дүүрэг Хүннү 22-р хотхон 102 байр 2с тоот” улсын бүртгэлийн 0611007034 гэрчилгээтэй /” ерөнхий инженер Н.Эрдэнбаяр нар харилцан тохиролцож 2023 оны 01 сарын 01-ний өдрөөс 2023 оны 12 сарын 31-ийг хүртэл хугацаатайгаар энэхүү гэрээг байгуулав.

Гурав. Төлбөр тооцсон байдал:

Далажаргалан сумын ИТХ-ийн 2022 оны 11/07 тоот тогтоолын 1-р хавсралтад заасан: 1 сарын төлбөр 200,000 төгрөг, 51-100 хүртэлх хүнтэй АМ-н тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч ААН гэсэн залтыг үндэслэн сарын /төлбөрийг тооцож

Ажилах хугацаа: 12 сар
Сарын төлбөр: 200,000төг
Нийт: 2,4000,000

Дөрөв. Сумын ЗДТГ эрх

1. Монгол Улсын Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль Хог хаягдлын хууль, Ариун цэврийн тухай хуулийн дагуу хяналт тавьж ажиллах
2. Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагын хог хаягдал гаргасаны төлбөрийг төвлөрүүлэх
3. Иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллага хог хаягдлаа зориулалтын цэгт хаяж байгаа эсэхэд хяналт тавих
4. Хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх хуваарийг тээвэрлэгчтэй гэрээ байгуулж хэрэгжилтэнд хяналт тавих

Тав. Иргэн, ААН байгууллагын эрх үүрэг

1. Өөрийн байгууллагын үйл ажиллагаанаас гарсан ахуйн, хуурай хог хаягдлыг стандартын шаардлага хангасан зориулалтын саванд хадгалж байх
2. Аж ахуйн нэгж байгууллага нь хог хаягдал гаргасны төлбөрөө улирал бүрийн сүүл сарын 15 ний дотор гэрээнд зааснаар Төрийн сан банк 100060300947 тоот дансанд тогтмол шилжүүлж байна.
3. Хог хаягдлыг ангилан ялгаж байх
4. Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хогийг тогтсон хугацаанд цэвэрлэж тээвэрлэх, хог хаягдлын талаархи дүрэм журам, стандартын шаардлагыг хангаж зориулалтын цэгт хаяж байхад анхаарах
5. Үйлдвэр үйлчилгээний явцад үүсдэг хог хаягдлын хэмжээ, бусад мэдээллийг сумын захиргаанд мэдээлж байх
6. Хог хаягдлыг ангилан хаях талаар зохих мэдээллийг ажилтнуудад эзэмшүүлж, сургалт сурталчилгаа явуулах аюулгүй ажиллагааны шаардлагыг хангаж ажиллах
7. Оршин суугаа газар орчмын хог хаягдлыг цэвэрлэх, олон нийтийг хамарсан ажилд оролцох;
8. Хуульд заасан журмын дагуу олон нийтийн хяналтыг хэрэгжүүлэх, хог хаягдлын тухай хууль тогтоомж зөрчсөн этгээдэд хариуцлага хүлээлгэхийг эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтнаас шаардах;
9. Үүссэн аюултай хог хаягдал, түүний эх үүсвэрийн талаар төрийн болон нутгийн захиргааны байгууллагад мэдээлэх

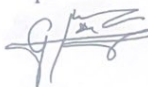
Зургаа.Гэрээний хариуцлага

6.1.Аж ахуйн нэгж байгууллага нь хог хаягдал гаргасны төлбөрөө удаан хугацаагаар төлөөгүй болон ил задгай хог шатаасан, зориулалтын бус газар хог хаягдал хаясан нөхцөлд өр авлагыг барагдуулах ба учруулсан хохиролыг арилгах шаардлагатай тохиолдолд холбогдох дээд шатны байгууллагад хандан хог хаягдлын тухай хуулийн дагуу хариуцлага тооцно.

6.2.Аж ахуйн нэгж байгууллага нь энэхүү гэрээнд өөрчлөлт оруулах шаардлагатай гэж үзвэл хоёр талын хамтарсан төлөөлөгч тухай бүр шийдвэрлэнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Даланжаргалан сумын
ресурсис"ХХК -н БОБМэргэжилтэн
ерөнхий инженер

 /С.Дандарбаатар /
Утас:95106580

"Фриендшип

 /Н.Эрдэнэбаяр /
утас: 80085598

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

17043, Үйлдвэр 2-4, Чингисийн өргөн чөлөө гудамж,
Хан-Уул дүүрэг, 20-р хороо, Утас: 11-341818
E-mail: bohzt1@gmail.com

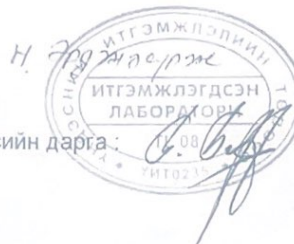

СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/ № : 2023/121-122
Дээжийг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : "Фрийнд шиф"ХХК
Дээжийг авсан хүний нэр, албан тушаал : Б.Батхишиг агаарын хэсэг
Дээжийн тоо, төрөл : 2, хөрсний сорьц
Хүлээн авсан огноо : 2023.05.08
Дээжийн тодорхойлолт : Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум
Элдэв баг Баруун далангийн нүүрсний уурхай
Шинжилгээний аргын стандарт : MNS 3310:1991
Шинжилсэн огноо : 2023.05.12
Хуудасны тоо : 1/1
Үр дүн:

№	Сорьц авсан цэг	Чийг %	pH	Ялзмаг %	Аммоны азот (NH ₄ -N) мг/кг	Нитратын азот (NO ₃ -N) мг/кг	Фосфор (P ₂ O ₅) мг/кг	Сульфат (SO ₄) мг/кг
1	Мод үржүүлэгийн орчмоос	1.01	7.1	0.97	19.1	4.2	17.4	121.2
2	Шимт овоолго	1.03	7.2	0.15	28.4	4.5	11.6	12.6

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн техникч :

Н.Эрдэнэсүрэн

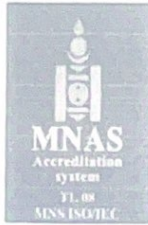
Хянаж баталгаажуулсан

Байгаль Орчны Шинжилгээний хэлтсийн дарга :

Б.Бархасрагчаа

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн дээжинд хүчинтэй

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

17043, Үйлдвэр 2-4, Чингисийн өргөн чөлөө гудамж,
Хан-Уул дүүрэг, 20-р хороо, Утас: 11-341818
E-mail: bohzt@gmail.com

СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/ № : 2023/ 122
Дээжийг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : "Фрийнд шиф"ХХК
Дээжийг авсан хүний нэр, албан тушаал : Б.Батхишиг агаарын хэсэг
Дээжийн тоо, төрөл : 1, хөрсний сорьц
Хүлээн авсан огноо : 2023.05.08
Дээжийн тодорхойлолт : Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум
Элдэв баг Баруун далангийн нүүрсний уурхай
Шинжилгээний аргын стандарт : САЗ А01:2022
Шинжилсэн огноо : 2023.05.10
Хуудасны тоо : 1/1
Үр дүн:

№	Сорьц авсан цэгийн нэр	Кадьми (Cd)	Хар тугалга (Pb)	Мөнгөн ус (Hg)	Хром (Cr)	Цайр (Zn)	Зэс (Cu)	Стронци (Sr)
1	Технологийн зам дагуу	<0.005	11.9	<0.005	<0.005	64.3	30.7	241.9
	MNS 5850:2019 /ЗД.Х/	3	100	2	150	300	100	800

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн инженер :

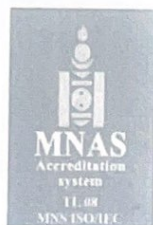
Б.Даваасүрэн

Хянаж баталгаажуулсан

Байгаль Орчны Шинжилгээний хэлтсийн дарга

Б.Бархасрагчаа

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн дээжинд хүчинтэй

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

17043, Үйлдвэр 2-4, Чингисийн өргөн чөлөө гудамж,
Хан-Уул дүүрэг, 20-р хороо, Утас: 11-341818
E-mail: bohzt@gmail.com

СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/№	: 2023/ Ц-53
Сорьцыг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас	: "Фриндшип" ХХК
Сорьцыг авсан хүний нэр, албан тушаал	: Б.Батхишиг, БОХЗТЛ
Сорьцын тоо, төрөл	: 1, ус
Сорьцыг авсан огноо	: 2023.05.06
Сорьцын тодорхойлолт	: Усны сорьц
Шинжилгээний аргын стандарт	MNS ISO 10523:2001, MNS ISO 7888:1999, MNS 6271:2011, MNS 4424:2005 MNS 1097:1970, MNS 6832:2020
Шинжилсэн огноо	: 2023.05.07-2023.05.23
Хуудасны тоо	: 2 /2
Үр дүн	: 1

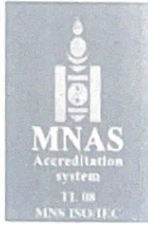
Сорьцын нэр	pH	EC мкСм/см	SO ₄ мг/л	Cl мг/л	Ca мг/л	Mg мг/л	Na+K мг/л	HCO ₃ мг/л	Эрд мг/л	Хат мг-экв/л
Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум Элдэв баг Ундрагын ус	8.74	3340	1378	156	210	199	342	457	2742	26.90

Тайлбар: EC - цахилгаан дамжуулах чанар, Хат-Хатуулаг, Эрд-Эрдэсжилт

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн инженер: Ц.Мийдүв
Шалгасан инженер: С.Отгонжаргал
Хянаж баталгаажуулсан инженер: Б.Алтантуяа

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хүчинтэй.

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

17043, Үйлдвэр 2-4, Чингисийн өргөн чөлөө гудамж,
Хан-Уул дүүрэг, 20-р хороо, Утас: 11-341818
E-mail: bohzt@gmail.com

СОРИЛТЫН ДҮН

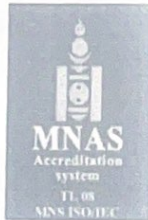
Дугаар он/№	: 2023/ Ц-54
Сорьцыг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас	: "Фриндшип" ХХК
Сорьцыг авсан хүний нэр, албан тушаал	: Б.Батхишиг, БОХЗТЛ
Сорьцын тоо, төрөл	: 1, ус
Сорьцыг авсан огноо	: 2023.05.06
Сорьцын тодорхойлолт	: Усны сорьц
Шинжилгээний аргын стандарт	MNS ISO 6836:2020, MNS ISO 8467:1999 MNS ISO 7150-1:2006, MNS 4431:2005 MNS 7890-3:2001, MNS ISO 6878:2001 MNS 4430:2005, MNS 6272: 2011
Шинжилсэн огноо	: 2023.05.07-2023.05.23
Хуудасны тоо	: 1 /2
Үр дүн	: 1

Сорьцын нэр	Ж/б мг/л	ПИЧ мг/л	NH ₄ мгN/л	NO ₂ мгN/л	NO ₃ мгN/л	PO ₄ мгP/л	Fe мг/л	F мг/л
Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум Элдэв баг Гүний худаг	1.2	0.9	0.04	0.013	52.14	0.012	илр	2.16
MNS 0900:2018	-	-	1.5	1.0	50	3.5	0.3	0.7-1.5

Тайлбар: Ж/б- Жинлэгдэгч бодис, ПИЧ-Перманганатын Исэлдэх Чанар, Илр-Илрээгүй

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн инженер: Ц.Мийдүв
Шалгасан инженер: С.Отгонжаргал
Хянаж баталгаажуулсан инженер: Б.Алтантуяа

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хүчинтэй.

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

17043, Үйлдвэр 2-4, Чингисийн өргөн чөлөө гудамж,
Хан-Уул дүүрэг, 20-р хороо, Утас: 11-341818
E-mail: bohzt@gmail.com

СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/№ : 2023/ Ц-54
Сорьцыг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : "Фриндшил" ХХК
Сорьцыг авсан хүний нэр, албан тушаал : Б.Батхишиг, БОХЗТЛ
Сорьцын тоо, төрөл : 1, ус
Сорьцыг авсан огноо : 2023.05.06
Сорьцын тодорхойлолт : Усны сорьц
Шинжилгээний аргын стандарт : **MNS ISO 10523:2001, MNS ISO 7888:1999,
MNS 6271:2011, MNS 4424:2005
MNS 1097:1970, MNS 6832:2020**
Шинжилсэн огноо : 2023.05.07-2023.05.23
Хуудасны тоо : 2 /2
Үр дүн : 1

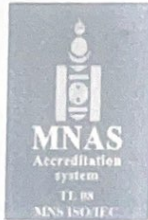
Сорьцын нэр	pH	EC мкСи/см	SO ₄ мг/л	Cl мг/л	Ca мг/л	Mg мг/л	Na+K мг/л	HCO ₃ мг/л	Эрд мг/л	Хат мг-экв/л
Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум Элдэв баг Гүний худаг	8.76	983	148	123	27.0	29.1	183	274	784	3.74
MNS 0900:2018	6.5-8.5	1000	500	350	100	30	-	-	-	7.0

Тайлбар: EC - цахилгаан дамжуулах чанар, Хат-Хатуулаг, Эрд-Эрдэсжилт

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн инженер: *[Signature]* Ц.Мийдүв
Шалгасан инженер: *[Signature]* С.Отгонжаргал
Хянаж баталгаажуулсан инженер: *[Signature]* Б.Алтантуяа

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хүчинтэй.

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

17043, Үйлдвэр 2-4, Чингисийн өргөн чөлөө гудамж,
Хан-Уул дүүрэг, 20-р хороо, Утас: 11-341818
E-mail: bohzt@gmail.com

СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/№	: 2023/ Ц-53
Сорьцыг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас	: "Фриндшип" ХХК
Сорьцыг авсан хүний нэр, албан тушаал	: Б.Батхишиг, БОХЗТЛ
Сорьцын тоо, төрөл	: 1, ус
Сорьцыг авсан огноо	: 2023.05.06
Сорьцын тодорхойлолт	: Усны сорьц
Шинжилгээний аргын стандарт	MNS ISO 6836:2020, MNS ISO 8467:1999 MNS ISO 7150-1:2006, MNS 4431:2005 MNS 7890-3:2001, MNS ISO 6878:2001 MNS 4430:2005, MNS 6272: 2011
Шинжилсэн огноо	: 2023.05.07-2023.05.23
Хуудасны тоо	: 1 / 2
Үр дүн	: 1

Сорьцын нэр	Ж/б мг/л	ПИЧ мг/л	NH ₄ мгN/л	NO ₂ мгN/л	NO ₃ мгN/л	PO ₄ мгP/л	Fe мг/л	F мг/л
Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум Элдэв баг Ундрагын ус	9.4	1.6	0.67	0.233	3.28	0.001	илр	0.87

Тайлбар: Ж/б- Жинлэгдэгч бодис, ПИЧ-Перманганатын Исэлдэх Чанар, Илр-Илрээгүй

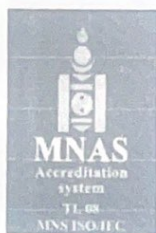
Шинжилгээ гүйцэтгэсэн инженер:

Шалгасан инженер:

Хянаж баталгаажуулсан инженер:

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хүчинтэй.

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

17043, Үйлдвэр 2-4, Чингисийн өргөн чөлөө гудамж,
Хан-Уул дүүрэг, 20-р хороо, Утас: 11-341818
E-mail: bohzt@gmail.com

СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/№ : 2023 / Б-49
Сорьцыг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : "Фриндшип" ХХК
Сорьцыг авсан хүний нэр, албан тушаал : Б.Батхишиг, БОХЗТЛ
Сорьцын тоо, төрөл : 1, бохир ус
Сорьцыг авсан огноо : 2023.05.06
Сорьцын тодорхойлолт : Бохир усны сорьц
Шинжилгээний аргын стандарт : MNS ISO 10523:2001, MNS 6836 :2020
MNS ISO 6060:2001, MNS ISO 7150-1:2006
MNS 4431:2005, MNS ISO 7890-3:2001
MNS ISO 6878:2001
Шинжилсэн огноо : 2023.05.07-2023.05.23
Хуудасны тоо : 1 / 1
Үр дүн : 1

Сорьцын авсан цэг	pH	Ж/Б мг/л	XXX мг/л	NH ₄ -N мг/л	NO ₂ -N мг/л	NO ₃ -N мг/л	N _{нийт} мг/л	P _{эрд} мг/л
Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум Гал тогооны бохир	6.53	112	1523	8.08	0.249	0.49	8.82	0.465
MNS 4943:2015	6-9	30	50	-	-	-	15	1.5

Тайлбар: Ж/Б- Жинлэгдэгч бодис, XXX- Химийн Хэрэгцээт Хүчилтөрөгч

Шинжилгээ хийсэн инженер:

Шалгасан инженер:

Хянаж баталгаажуулсан инженер:

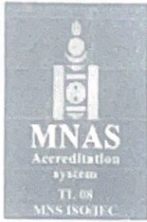

Ц.Мийдүв

О.Отгонжаргал

Б.Алтантуяа

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хүчинтэй.

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

17043, Үйлдвэр 2-4, Чингисийн өргөн чөлөө гудамж,
Хан-Уул дүүрэг, 20-р хороо, Утас: 11-341818
E-mail: bohztll@gmail.com

СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/№ : 2023/A-85
Дээжийг ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : "Фринд Шип" ХХК
Дээжийг авсан хүний нэр, албан тушаал : Б.Батхишиг агаарын хэсэг
Дээжийн тоо, төрөл : 4 агаар, 4 дуу чимээ
Сорьц авсан огноо : 2023.05.06
Дээжийн тодорхойлолт : Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум Элдэв баг
Алаг толгой баруун далангийн уурхай
Шинжилгээний аргын стандарт : MNS 17.2.5.12:88, MNS 17.2.5.11:88, DUSTRAK8530
Шинжилсэн огноо : 2023.05.08
Хуудасны тоо : 1/1
Үр дүн :

№	Сорьц авсан цэг	Сорьц авсан өдөр	Сорьц авсан цаг	Хүхэрлэг хий мг/м ³	Азотын давхар исэл мг/м ³	Нийт Тоос /TSP/ мг/м ³	Дуу чимээ /ДБА/
1	Ажилчдын кемп орчим	V/06	11:50	0.011	0.019	0.074	54
2	Ажилчдын кемп салхин дээр 1000м	V/06	12:25	0.010	0.015	0.035	30
3	Карьер	V/06	12:55	0.008	0.017	0.174	50
4	Ачилтын талбайн салхин доор 500м	V/06	13:35	0.015	0.022	0.235	50
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016 (20 минутын хэмжилт)				0.450	0.200	0.500	60

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн инженер:

Хянаж баталгаажуулсан:

Байгаль орчны шинжилгээний хэлтсийн дарга

Э.Оюунтуяа

Б.Бархасрагчаа

Хуулбарлан хэрэглэхийг хориглоно.
Сорилтын дүн нь зөвхөн шинжилсэн сорьцонд хүчинтэй

ЭВДЭРСЭН ГАЗАРТ НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ ХИЙСЭН

ГАЗРЫГ ХҮЛЭЭЖ АВАХ АКТ

2023 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдөр

1. Байршлын мэдээлэл		
1.1.	Аймаг, нийслэлийн нэр	Дорноговь
1.2.	Сум, дүүргийн нэр	Даланжаргалан
1.3.	Газрын нэр	Хөтөл улаан
2. Нөхөн сэргээлт хийсэн байгууллагын мэдээлэл		
2.1	Нөхөн сэргээлт хийсэн аж ахуй нэгжийн нэр, регистр	Фриендшип ресурсис, 5877288
2.2	Хөрөнгийн хэмжээ, эх үүсвэр	АНН-н нөхөн сэргээлтийн сангаас
2.3	Тус газрын эвдрэлд өртсөн шалтгаан	Хууль бусаар жонш олборлосон
2.4	Тус талбайд нийт эвдрэлд өртсөн талбайн хэмжээ (га)	0,63
2.5	Газрын хэвлийн нөхөн сэргээлт хийх мэргэжлийн байгууллагын эрхтэй эсэх, зөвшөөрлийн дугаар	үгүй
3. 2023 онд хүлээлгэн өгч буй нөхөн сэргээлтийн мэдээлэл		
Техникийн нөхөн сэргээлт - Талбайн хэмжээ (0,63га) - Зардлын хэмжээ (3,933,560)	Биологийн нөхөн сэргээлт - Талбайн хэмжээ (га) - Биологийн нөхөн сэргээлтэд ашигласан мод, сөөг, ургамлын зүйлийн нэр, ургамалжуулсан байдал - Зардлын хэмжээ ()	
4. Орон зайн мэдээлэл		
4.1 Нөхөн сэргээлт хийгдсэн газрын фото зураг	4.2. Хэмжилт, зураглал	

	<p>- Кадастрын зураглал хийсэн мэргэжлийн байгууллага болон хэмжилт хийсэн хүний нэр: Н.Эрдэнэбаяр</p> <p>- Хэмжилтэд ашигласан программ, тоног төхөөрөмж,</p> <p>- Холбогдох утас: 80085598</p> <p>Гарын үсэг:</p>																																													
<p>4.3 Нөхөн сэргээлт хийсэн газрын солбицол</p> <p>Жич: 4-өөс доошгүй эргэлтийн цэгийн солбицол байна.</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="786 604 846 653">№</th> <th data-bbox="846 604 1068 653">Өргөрөг</th> <th data-bbox="1068 604 1295 653">Уртраг</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3" data-bbox="786 653 1295 701">Техникийн нөхөн сэргээлт</td> </tr> <tr> <td data-bbox="786 701 846 749">1</td> <td data-bbox="846 701 1068 749">46°0*4,46</td> <td data-bbox="1068 701 1295 749">108°48*57,14</td> </tr> <tr> <td data-bbox="786 749 846 798">2</td> <td data-bbox="846 749 1068 798">46°0*4,75</td> <td data-bbox="1068 749 1295 798">108°48*58,75</td> </tr> <tr> <td data-bbox="786 798 846 846">3</td> <td data-bbox="846 798 1068 846">46°0*5,9</td> <td data-bbox="1068 798 1295 846">108°48*58,9</td> </tr> <tr> <td data-bbox="786 846 846 894">4</td> <td data-bbox="846 846 1068 894">46°0*5,39</td> <td data-bbox="1068 846 1295 894">108°48*56,62</td> </tr> <tr> <td data-bbox="786 894 846 942">5</td> <td data-bbox="846 894 1068 942">46°0*0,99</td> <td data-bbox="1068 894 1295 942">108°48*50,83</td> </tr> <tr> <td data-bbox="786 942 846 991">6</td> <td data-bbox="846 942 1068 991">45°59*57,85</td> <td data-bbox="1068 942 1295 991">108°48*54,64</td> </tr> <tr> <td data-bbox="786 991 846 1039">7</td> <td data-bbox="846 991 1068 1039">45°59*58,99</td> <td data-bbox="1068 991 1295 1039">108°48*55,99</td> </tr> <tr> <td data-bbox="786 1039 846 1087">8</td> <td data-bbox="846 1039 1068 1087">46°0*0,03</td> <td data-bbox="1068 1039 1295 1087">108°48*53,98</td> </tr> <tr> <td data-bbox="786 1087 846 1136">9</td> <td data-bbox="846 1087 1068 1136">45°0*2,78</td> <td data-bbox="1068 1087 1295 1136">108°48*55,64</td> </tr> <tr> <td data-bbox="786 1136 846 1184">10</td> <td data-bbox="846 1136 1068 1184">45°0*3,57</td> <td data-bbox="1068 1136 1295 1184">108°48*52,69</td> </tr> <tr> <td colspan="3" data-bbox="786 1184 1295 1232">Биологийн нөхөн сэргээлт</td> </tr> <tr> <td data-bbox="786 1232 846 1281">1</td> <td data-bbox="846 1232 1068 1281"></td> <td data-bbox="1068 1232 1295 1281"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="786 1281 846 1329">2</td> <td data-bbox="846 1281 1068 1329"></td> <td data-bbox="1068 1281 1295 1329"></td> </tr> </tbody> </table>	№	Өргөрөг	Уртраг	Техникийн нөхөн сэргээлт			1	46°0*4,46	108°48*57,14	2	46°0*4,75	108°48*58,75	3	46°0*5,9	108°48*58,9	4	46°0*5,39	108°48*56,62	5	46°0*0,99	108°48*50,83	6	45°59*57,85	108°48*54,64	7	45°59*58,99	108°48*55,99	8	46°0*0,03	108°48*53,98	9	45°0*2,78	108°48*55,64	10	45°0*3,57	108°48*52,69	Биологийн нөхөн сэргээлт			1			2		
№	Өргөрөг	Уртраг																																												
Техникийн нөхөн сэргээлт																																														
1	46°0*4,46	108°48*57,14																																												
2	46°0*4,75	108°48*58,75																																												
3	46°0*5,9	108°48*58,9																																												
4	46°0*5,39	108°48*56,62																																												
5	46°0*0,99	108°48*50,83																																												
6	45°59*57,85	108°48*54,64																																												
7	45°59*58,99	108°48*55,99																																												
8	46°0*0,03	108°48*53,98																																												
9	45°0*2,78	108°48*55,64																																												
10	45°0*3,57	108°48*52,69																																												
Биологийн нөхөн сэргээлт																																														
1																																														
2																																														
<p><i>Нөхөн сэргээлт хийсэн газарт хэмжилт хийж талбайн хэмжээг тогтоон полигон хэлбэрээр share.file үүсгэн флаш болон CD-нд хуулж акттай хавсаргана.</i></p>																																														
<p>5. Мэдээллийн сангийн бүртгэл</p>																																														

Нөхөн сэргээлтийг хүлээн авсан ажлын хэсэг нь Байгаль орчны мэдээллийн сангийн www.eic.mn цахим системийн Нөхөн сэргээлтийн мэдээллийн дэд санд заавал бүртгүүлнэ.

Жич: Мэдээллийн санд бүртгээгүй тохиолдолд нөхөн сэргээлтийг хүлээн авсан актыг хүчинтэйд тооцохгүй.

Мэдээлэл оруулсан хүний нэр, албан тушаал:

Гарын үсэг:

Огноо:

Нэмэлт мэдээлэл:

Нөхөн сэргээлтийн ажил нь холбогдох хууль, журам, стандартад нийцсэн талаарх ажлын хэсгийн дүгнэлт: Даланжаргалан сумын Элдэв багт байрлах Хөтөл улаан нэртэй газарт эзэн холбогдогчгүй орхигдож үлдсэн 0,63га газарт техникийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг хийж гүйцэтгэсэн

АКТ ГАРГАСАН:

.....
(гарын үсэг)

.....
(Даланжаргалан сумын ЗДТГ-н БОБМ)

Гишүүн:

.....
(гарын үсэг)

.....
( )

Нөхөн сэргээсэн газар хүлээлгэн өгсөн:

.....
(ААН-н нэр)

.....
(гарын үсэг)

ФРИЕНДШИП РЕСУРСИС ХХК

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ДАЛАНЖАРГАЛАН СУМЫН НУТАГТ
ХЭРЭГЖИЖ БУЙ
ДАЛАНГИЙН НҮҮРСНИЙ УУРХАЙН
2023 ОНЫ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АЖЛЫН ТАЙЛАН

УЛААНБААТАР ХОТ. 2023 ОН

УУРХАЙН 2023 ОНЫ
ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АЖЛЫН ХҮРЭЭНД
“ХӨХ ӨНДӨР” ХЭМЭЭХ ТАЛБАЙД
НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ ХИЙСЭН АЖЛЫН ТОВЧ ТАЙЛАН

1. Уурхайд ногдсон талбайн тухай:

- а. Манай уурхайд ногдсон талбай нь уурхайгаас баруун урд зүгт 17 км-зайтай “Хөх Өндөр” хэмээх газарт эзэнгүй орхигдсон жоншний ухмалууд, хаягдал хөрсний овоолго болон жижиг асгаасууд болно.

Талбайн солбицол, байрлал:

№	Талбайн хэмжээ	Өргөрөг			Уртраг		
	Га	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек
1	0.05	46	2	43.18	108	50	42.61
2	0.05	46	2	59.99	108	51	43.4
3	0.08	46	2	56.37	108	51	50.16
4	0.07	46	2	59.59	108	52	0.47
5	0.05	46	2	58.86	108	52	4.53
Дүн	0.30						

Зураг №1 Нөхөн сэргээлтийн талбайн байршил

Талбайн тодорхойлолт:

Хуваарилагдсан талбайн ухашууд нь бие биеээсээ 100 м-ээс 400 м зайтай.

Жоншны жижиг том нийлсэн 2-н ухаш 3-н асгаас хамаарах бөгөөд ойролцоо байсан 4-н жижиг ухмал, 4-н асгаасыг нэмэлтээр хамруулж нөхөн сэргээлтийн ажлыг зохион байгуулсан.

Зураг №2 Нөхөн сэргээлтийн талбайнууд

Фото баримтжуулалт:

Зураг №3 Жоншны том ухмал №1

Зураг №4 Жоншны том ухмал №2

Зураг №5 Хөрсний том асгаас №1

Зураг №6 Хөрсний том асгаас №2

Зураг №7 Хөрсний том асгаас №3

Зураг №8 Жоншны жижиг ухмал №1

Зураг №9 Жоншны жижиг ухмал №2

Зураг №10 Жоншны жижиг ухмал №3

Зураг №11 Жоншны жижиг ухмал №4

Зураг №12 Хөрсний жижиг асгаас №1

Зураг №13 Хөрсний жижиг асгаас №2

Зураг №14 Хөрсний жижиг асгаас №3

Зураг №15 Хөрсний(хад) жижиг асгаас №4

2. Нөхөн сэргээх арга хэмжээ:

4-р сарын 5-нд талбайн үзлэг хийж, нөхөн сэргээх арга хэмжээг 6-р сарын 2,3-ны өдрүүдэд хийж гүйцэтгэсэн байна. Уг арга хэмжээнд 1 ковш, 1 инженер техникийн автомашин, 2 автосамосвал 4 хүн ажилласан байна.

а. Ухашыг тэгшилж нөхөн сэргээх арга хэмжээ:

Ухашын ойролцоо байх шимт болон хөрсний овоолгуудыг зөөвөрлөн хучилт хийн ойр орчмын гадаргуутай адил түвшинд тэгшлэх байдлаар нөхөн сэргээлтийн ажлыг гүйцэтгэж байлаа.

Зураг №16-1 Томоохон ухашыг нөхөн дүүргэлт хийж тэгшилж байгаа болон нөхөн
сэргээлтийн ажлын дараа

Зураг №16-2 Томоохон ухацыг нөхөн дүүргэлт хийж тэгшилж байгаа болон нөхөн сэргээлтийн ажлын дараа

Зураг №16-3 Томоохон асгаасыг түрж тэгшилж байгаа болон нөхөн сэргээлтийн
ажлын дараа

Зураг №16-4 Томоохон асгаасыг түрж тэгшилж байгаа болон нөхөн сэргээлтийн
ажлын дараа

Зураг №16-5 Томоохон асгаасыг түрж тэгшилж байгаа болон нөхөн сэргээлтийн
ажлын дараа

Зураг №16-6 Жижиг ухашуудыг нөхөн дүүргэлт хийж тэгшилж байгаа болон нөхөн
сэргээлтийн ажлын дараа

Зураг №16-7 Жижиг асгаасуудыг ачиж зоож буулган түрж тэгшилж байгаа болон
нөхөн сэргээлтийн ажлын дараа

3. Нөхөн сэргээлтийн ажлын зардал

4-р сарын 5-нд талбайн үзлэг хийж, нөхөн сэргээх арга хэмжээг 6-р сарын 2,3-ны өдрүүдэд хийж гүйцэтгэсэн байна. Уг арга хэмжээнд 1 ковш, 2 автосамосвал, 1 инженер техникийн автомашин, 4 хүн ажилласан байна.

Нөхөн сэргээлтийн зардалд зарцуулсан түлш болон ажилласан цагт хамаарах техникийн түрээсийн зардлыг тусгалаа. Шууд бусаар гарсан оператор болон инженер техникийн ажилдчын цалингын зардлыг оруулаагүй болно.

Хүснэгт 1. Ажилласан цагийн мэдээлэл

№	Тоног төхөөрөмжийн нэр	Марк	Тоо	Огноо	Ажилласан цаг
1	Утгуурт ачигч	855	1	6.02-нд	10
2	Утгуурт ачигч	855	1	6.03-нд	10
3	Автосамосвал	Хово	2	6.02-нд	20
5	ИТА автомашин	L-200	1	6.02-нд	10
6			1	6.03-нд	10
Нийт					60

Хүснэгт 2. Техник тоног төхөөрөмжийн түрээсийн зардал

№	Тоног төхөөрөмжийн нэр	Марк	Ажилласан цаг	Зардал, төгрөг
1	Утгуурт ачигч	855	20	1,073,332.00
2	Автосамосвал	Хово	20	629,628.00
3	Нийт			1,702,960.00

Хүснэгт 3. Техник тоног төхөөрөмжийн түлш, шатахууны зардал

№	Тоног төхөөрөмжийн нэр	Марк	Ажилласан цаг	1 мот.цаг зарцуулалт, литр	Нийт зарцуулсан түлш, литр	Нэгжйн үнэ, төг/литр	Зардал, төгрөг
1	Утгуурт ачигч	855	20	13.35	267	3800	1,014,600.00
2	Автосамосвал	Хово	20	10	200	3800	760,000.00
3	ИТА автомашин	L-200	20	6	120	3800	456,000.00
Түлшний зардал			80		587		2,230,600.00

Хүснэгт 3. Зардлын нэгтгэл

№	Зардлын төрөл	Зардал, төгрөг
1	Түрээсийн зардал	1,702,960.00
2	Түлшний зардал	2,230,600.00
Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын нийт зардал		3,933,560.00

ДҮГНЭЛТ

Манай уурхай жил бүр дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд сум орон нутгийн зүгээс чиглэл болгосоны дагуу уурхайн ойролцоох эзэнгүй орхигдсон эвдэрсэн газруудыг нөхөн сэргээх ажлыг гүйцэтгэж байна.

Үүний жишгээр 2023 онд Олон-Овоо өртөөнөөс баруун хойд зүгт ойролцоогоор 14 км, уурхайгаас баруун урд зүгт 17 км зайд орших “Хөх өндөр” хэмээх газарт тус ажлыг гүйцэтгэж дууслаа.

Уг талбай нь 2 ш том ухмал 3 ш том асгаас, 4 ширхэг жижиг жоншны ухмал, 4 ширхэг жижиг асгаас бүхий эзэнгүй орхигдсон газар байлаа.

Нөхөн сэргээх арга хэмжээг 4-р сарын 5-нд талбайн үзлэг хийж, 6-р сарын 2,3-нд нөхөн сэргээлтийг гүйцэтгэсэн. Уг арга хэмжээнд 1 ковш, 1 инженер техникийн автомашин, 2 автосамосвал 4 хүн ажилласан байна.

Тус ажилд нийт 60.0 мот.цаг техник зарцуулалттай ажиллаж гүйцэтгэсэн байна. Ажилласан тоног төхөөрөмжүүдийн түлшний зардал болон түрээсийн зардалд уурхайн зүгээс нийт **3,933 сая.төгрөг зарцуулагдсан**. Шууд бусаар гарсан оператор болон инженер техникийн ажилдчын цалингын зардлыг оруулаагүй болно.